

Spoločenstvo Svätej rodiny, Moštenica 74, 976 13 Slovenská Ľupča

Vyhláška 103/2018 Z. z.

§ 1

Náležitosti Programu Centra pre deti a rodiny Potôčik v Moštenici

Vypracovali v Moštenici, dňa 26. 6. 2018

Odborní zamestnanci

Vychovávateľia

PNR

Kontaktná adresa centra: Moštenica 74, 976 13 Slovenská Ľupča

Telefónne číslo: 048/4196280 , soc.pracovnik@potocik.org

Adresa miest vykonávaní opatrení: Moštenica, 976 13 Slovenská Ľupča

Lichardova , 976 13 Slovenská Ľupča

Orgovánová , 960 01 Zvolen

Účel centra podľa § 45 odst. 1 písm. a), b) a písm c)

1. *Vykonávanie opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia¹⁾ (ďalej len „pobytové opatrenie súdu“)*
2. *Vykonávanie výchovných opatrení podľa § 12 ods. 1 písm. b) a d), výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu, 40) povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia podľa osobitného predpisu 9c) alebo neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť (ďalej len "ambulantné výchovné opatrenie")*
3. *Opatrenia na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania:*
 - a) *Krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí*
 - b) *Porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch*

Druh vykonávaných opatrení

I. Pobytové opatrenia súdu

- *Rozhodnutie súdu o nariadení ústavnej starostlivosti*
- *Rozhodnutie súdu o nariadení neodkladného opatrenia*
- *Rozhodnutie súdu o uložení výchovného opatrenia*
- *Pobytová forma pre plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladý dospelý po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa*
- *Dohody s rodičom, alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa.*

II. Ambulantné výchovné opatrenia

- *výchovné opatrenia súdu, ktorým je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu (§37, ods. 2, písm. d) Zákona č. 36/2005 Z.z.)*

- výchovné opatrenie orgánu SPOaSK, ktorým uloží dieťaťu, alebo rodičovi, alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosť zúčastniť sa na výchovnom programe (§ 12, ods. 1, písm. d) Zákona č. 305/2005 Z. z.)

III. Iné opatrenia

- Odborný program pre rodičov v rozvodovom, rozchodovom, porozvodovom a porozchodovom konaní (§ 11, ods. 2, písm. a) Zákona č. 305/2005 Z.z.)
- Odborný program pre deti so syndrómom ADHD (§ 11, ods. 3, písm. b), bod 3 Zákona č. 305/2005 Z.z.)
- Odborný program zameranom na pomoc pri riešení problémov detí umiestnených v náhradnej rodinnej starostlivosti (NOS, PS) (§ 44a, ods. 1 , písm a) a b) Zákona č. 305/2005 Z.z.)

Forma vykonávania opatrení

- Pobytová forma
- Ambulantná forma
- Terénna forma

Opis cieľovej skupiny centra

Centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou:

- 1) pre deti od 0 do 18 rokov na základe rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia, neodkladného opatrenia alebo ústavnej starostlivosti.
- 2) pre plnoletú fyzickú osobu - mladého dospelého, do jeho osamostatnenia, najdlhšie do 25. roku veku života, pre fyzickú osobu do 27 rokov veku ak sa sústavne pripravuje na povolanie
- 3) dobrovoľné pobyty pre deti, na základe dohody s rodičom a s orgánom sociálnoprávnej ochrany v samostatne usporiadanej skupine – maximálne v počte 3

Starostlivosť je zabezpečovaná v samostatných skupinách a profesionálnych náhradných rodinách centra. Centrum nemá špecializované samostatné skupiny. V blízkosti skupín je základná škola, ktorá integruje žiakov so špeciálnymi výchovnými potrebami. Počet takýchto žiakov je však na základnej škole limitovaný. Špeciálna škola v blízkosti skupín nie je.

Cieľová skupina v rámci odborného programu pre deti so syndrómom ADHD je:

Deti a mládež s diagnózou porucha aktivity a pozornosti, so syndrómom ADHD, s hyperkinetickou poruchou správania. Ich prejavy správania ako je psychomotorická instabilita, impulzivnosť v reakciách, odkloniteľnosť pozornosti vonkajšími podnetmi, krátka doba sústredenia, znížená frustračná tolerancia spôsobujú u nich poruchy správania. Zároveň tieto deti a mládež majú ťažkosti v nadväzovaní a rozvíjaní adekvátnych sociálnych kontaktov a so zaradením sa medzi rovesníkov.

Mladšie deti – chlapci aj dievčatá vo veku od 7 do 11 rokov.

Staršie deti – chlapci aj dievčatá vo veku od 12 do 16 rokov.

Cieľová skupina v rámci odborného programu pre deti žijúce v NRS

Deti v NRS potrebujú zvlášť v čase prudkých vývinových zmien, teda v čase puberty najšť podporu, aby týmto zložitým obdobím prešli bez väčších zranení, náhradní rodičia potrebujú, aby bol tlak, ktorý je na nich zo strany náročnosti výchovy v tomto období vyvíjaný, aspoň o niečo menší. Často ťažko nachádzajú svoju identitu, majú nespracované straty a zranenia. Sú často emočne nestabilné.

Mladšie deti – chlapci aj dievčatá vo veku od 7 do 11 rokov.

Staršie deti – chlapci aj dievčatá vo veku od 12 do 17 rokov.

Cieľová skupina v rámci odborného programu pre rodičov v rozvodovom/rozchodovom a porozvodovom/porozchodovom konflikte

Konflikty v rodine, ktoré vznikajú pri rozvode/rozchode ovplyvňujú nie len dospelých, ale najmä deti. Najmä v prípade, že si rodičia svoje konflikty, vzájomnú antipatiu, riešia prostredníctvom detí.

Odborný program je zameraný na zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi rodičmi v rozvodovom a porozvodovom konaní (a tiež rozchodovom a porozchodovom období). Cieľom odborného programu je zmiernenie negatívnych dôsledkov rozvodu / rozchodu rodičov na dieťa a zachovanie vzťahov dieťaťa s obidvomi rodičmi.

Skupina mužov a skupina žien, ktorí sa ocitli v komplikovanej životnej situácii rozvodu alebo rozchodu, ktorým v konečnej miere najviac trpí dieťa zvlášť preto, lebo sa rozchádzajúci partneri nevedia dohodnúť na forme vzájomnej starostlivosti o dieťa.

Spolupráca vzniká na:

- 1. na základe odporúčania orgánu SPOaSK a na základe písomnej dohody s rodičom dieťaťa alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa,*
- 2. základe rozhodnutia súdu alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení ambulantného výchovného opatrenia, a ak je to účelom ambulantného výchovného opatrenia, tak aj pre rodiča dieťaťa alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa,*
- 3. požiadanie dieťaťa,*

Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre pre dobrovoľné pobyty

- a) *deti s psychiatrickými diagnózami – deti s pervazívnymi vývojovými poruchami, deti so schizoidnými rysmi, deti s Tourettovým syndrómom, deti s diagnózou schizofrénia, deti s poruchami príjmu potravy, deti závislé*
- b) *deti, ktoré nehovoria slovensky*
- c) *deti nad 14 rokov*
- d) *deti so syndrómom CAN*
- e) *deti s ťažkým zdravotným postihnutím*

Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre ambulantnou a terénnou formou

- a) *deti s psychiatrickými diagnózami – deti so schizoidnými rysmi, deti s Tourettovým syndrómom, deti s diagnózou schizofrénia, deti závislé a s poruchami príjmu potravy. Deti s opakovanými suicidálnymi prejavmi.*
- b) *deti, ktoré nehovoria po slovensky*
- c) *deti s ťažkým zdravotným postihnutím – mentálnym, deti ktoré nie sú schopné pochopiť aktivity programu*
- d) *rodičia v konflikte, ktorí odmietajú spoluprácu*

Celkový počet miest v centre a ak centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou vo viacerých budovách centra, počet miest v jednotlivých budovách centra

Celkový počet miest v Centre: 43

*Samostatná skupina **Potôčik Moštenica** – kapacita 10 miest v samostatne usporiadanej skupine z toho 2 miesta na dobrovoľné pobyty.*

*Samostatná skupina **Pramienok Slovenská Lupča** – kapacita 6 miest v samostatne usporiadanej skupine z toho 1 miesto na dobrovoľný pobyt.*

*Samostatná skupina pre mladých dospelých, **Orgovánova, Zvolen** – 4 miesta pre mladých dospelých (nie vždy sú obsadené)*

Profesionálne náhradné rodiny kapacita od 23 do 27 detí.

Celkový počet klientov pri vykonávaní ambulantných a terénnych opatrení

Odborný program pre deti so syndrómom ADHD

Odborný program pre deti s ADHD sa bude realizovať skupinovo v dvoch cykloch ročne - jarnom a jesennom. Realizovaný bude v dvoch moduloch. Znamená to, že súbežne budú v každom cykle pracovať dve vekové skupiny samostatne.

Počet klientov pre 1 skupinu – maximálne 10 minimálne 5

Ročne teda spolu maximálne – 40 klientov – minimálne 20 klientov

Ročne na jedného klienta (dieťa) priamych hodín spolu : 41 hodín

Odborný program pre deti žijúce v náhradnej rodinnej starostlivosti

Odborný program pre deti žijúce v náhradnej rodinnej starostlivosti sa bude realizovať skupinovo v dvoch cykloch ročne - jarnom a jesennom. Realizovaný bude v dvoch moduloch. Znamená to, že súbežne budú v každom cykle pracovať dve vekové skupiny samostatne.

Počet klientov pre 1 skupinu – maximálne 10 minimálne 5

Ročne teda spolu maximálne – 40 klientov – minimálne 20 klientov

Počet hodín priamej činnosti ročne na jedného klienta (dieťa) : 41 hodín

Odborný program pre rodičov v konflikte v rozvodovom/porozvodovom a rozchodovom/porozchodovom konflikte

Odborný program sa bude realizovať skupinovo v jarnom a jesennom cykle. Realizovaný bude pre skupinu mužov a skupinu žien – páry v konflikte - v súbežných cykloch dvakrát mesačne.

Počet klientov pre jednu skupinu – maximálne 7 mužov a 7 žien– minimálne 4 muži a 4 ženy, vždy páry.

Ročne počet klientov maximálne 28 minimálne 16.

Počet hodín priamej činnosti ročne na jedného klienta: 70,5 hodín.

Opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov centra, a ak centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, opis podmienok zachovania súkromia vrátane opisu podmienok na osobnú hygienu

Opis priestorov pre vykonávanie ambulantných opatrení v Centre Potôčik

Skupinové odborné programy pre deti budú realizované v Slovenskej Lupči, na ul. Lichardova, kde má Centrum budovu, kde na prízemí je vhodná miestnosť pre skupinovú prácu. Miestnosť má v rámci budovy samostatný vstup, veľkosť cca 80 m², je vybavená dataprojektorom a potrebnou elektronickou, má sedačky na pohodlné sedenie, aj stoly a stoličky pre prácu v skupine. K miestnosti patrí vstupná chodba s vešiakmi a hygienické zariadenie, ktoré je uzatvorené. Má vstupnú miestnosť s umývadlom a dve samostatné WC. Miestnosť je elektricky vykurovaná.

Skupinové odborné programy pre rodičov v konflikte budú realizované vo Zvolene na ul. Orgovánová, v priestoroch rodinného domu, ktorý slúži aj pre mladých dospelých. V rámci domu sú vhodné priestory na prízemí, kde je priestraná obývačka a potrebné vybavenie pre skupinovú prácu tohto charakteru. Rovnako je tu vstupná chodba, kuchynka a samostatné WC. V priestoroch domu na poschodí býva jedna mladá dospelá, ktorá vyštudovala 1. stupeň vysokej školy v odbore sociálna práca, študuje na Mgr. štúdiu a bude súčasťou tímu realizujúceho odborný program.

Opis priestorov pre vykonávanie pobytových opatrení Centra Potôčik

Samostatná skupina Potôčik v Moštenici

Budova samostatnej skupiny sa nachádza v centre dediny oproti obecnému úradu. Okolie domu je oplotené. Cez areál tečie potok. V areáli je priestor pre hry detí, je tu krb, altánok, drevená chatka, ktorá slúži ako sklad pre bicykle, sušiak na bielizeň. Okolie altánku je vydláždené zámkovou dlažbou, taktiež plocha pod ohniskom. Cez potok sú osadené drevené stabilné mostíky. Za domom sa nachádza drevený prístrešok na drevené brikety a drevo.

Prízemie

Na prízemí domu sa nachádza jedáleň, kuchyňa, sklad, miestnosť na pranie, špeciálno-pedagogická miestnosť, kaplnka, kotolňa a komunikačné priestory (chodby).

Jedáleň (spoločenská miestnosť)

Je vybavená dvomi spojenými dlhými jedálenskými stolmi, a jedálenským nábytkom. Miestnosť slúži mimo stravovania aj ako priestor pre návštevy. V miestnosti je aj umývadlo.

Kuchyňa

Kuchyňa má po oboch stranách drevenú kuchynskú linku, je v nej dvojrez na riad a umývadlo na ruky. Kuchyňa je vybavená všetkými potrebnými kuchynskými spotrebičmi na varenie.

Chodba

Vstupná chodba je po celej šírke budovy, vybavená je vešiakovou stenou, botníkmi, úložnou skriňou na čistiace prostriedky pre kuchyňu.

Miestnosť na pranie

Je vybavená dvomi práčkami a sušičkou. Nachádza sa v nej aj WC a umývadlo.

Špeciálno-pedagogická miestnosť

Je vybavená pracovným stolom, pracovnými kreslami, vežou na cvičenie a policami.

Šatník

Je prechodná miestnosť na poschodí, po jej obvode sú vstavané šatníkové skrine. Cez šatník vedie drevené schodište do podkrovia.

Podkrovie

Podkrovie slúži výhradne na ubytovanie detí a personálu, ktorý je v službe. Nachádzajú sa tu izby detí, hygienické zariadenia, otvorená obývačka, otvorená služobná miestnosť, izba pre vychovávateľa, ktorý nie je v nočnej službe. Viacúčelová izba. Podkrovie je dostatočne veľké, svetlé a útulné.

Izby detí

Vybavené sú kobercami, váľandami, písacími stolíkmi a stoličkami, nočnými stolíkmi, šatníkovými a policovými skriňami, poličkami na knihy. Na oknách sú záclony a závesy.

Hygienické zariadenia

Sú pre deti 2, dievčenské a chlapčenské. Tieto zariadenia využívajú aj vychovávateľa, taktiež podľa pohlavia.

Dievčenská kúpeľňa

Nachádza sa tu umývadlo, sprchový kút murovaný so závesom, vaňa. V rámci kúpeľne je osobitne uzatvorené WC s dverami. V kúpeľni je zrkadlo, poličky, koše na bielizeň a dostačujúci priestor na sušiačky na bielizeň.

Chlapčenská kúpeľňa

Je vybavená dvomi umývadlami, murovaným sprchovým kútom so závesom, vaňou a rovnako uzatvoreným WC s dverami. Sú tu poličky, zrkadlo, koše na bielizeň a dostatok priestoru na sušiaky na bielizeň.

Otvorená obývačka

V obývačke je TV, satelit, DVD prehrávač, knižnica, sedačky.

Otvorená miestnosť pre vychovávateľov

Slúži na prípravu detí do školy, na aktivity a hry s deťmi. Na administratívne úkony vychovávateľov.

Izba pre zamestnancov

Slúži pre vychovávateľa, ktorý nie je počas nočnej v službe a je dochádzajúci. Izba je vybavená váľandou, skriňou, stolikom a stoličkou.

Viacúčelová izba

Slúži pre individuálnu prácu psychologičky s deťmi, pre hry detí, prípadne pre prenocovanie rodičov, ktorí prídu pozrieť deti a majú záujem zostať viac dní.

Opis podmienok zachovania súkromia

V detských izbách

Deti v samostatnej skupine Potôčik sú v izbách umiestnené po dvoch, staršie deti môžu byť aj po jednom. Každé dieťa má v rámci izby svoj nočný stolík. Do nočného stolíka si dáva svoje veci, vrátane vecí, na ktorých mu záleží, či už svoj denník, korešpondenciu, alebo iné predmety, ktoré majú preň význam. Každé dieťa má v skrini, skrinke vyhradené priestory, ktoré sú jeho, má svoje vlastné oblečenie, ktoré si s nikým nezamieňa, ani nevymieňa. Každé dieťa má svoj vlastný kôš na použitú bielizeň a od 12 rokov si svoje veci aj perie pod dohľadom vychovávateľa. Každé dieťa má relatívne stabilné miesto pri stole, meníme ho len vtedy, keď sa deti navzájom neznajú, aj to meníme len miesto dieťaťu, ktoré ešte naň nie je zvyknuté, čiže takému, ktoré príde neskôr. Každé dieťa má svoju vlastnú váľandu, v ktorej mu nikto iný nespí. Má svoju poličku na knihy, hračky a darčkové predmety, kde si ich môže vystaviť. Každé dieťa má dostatok priestoru a času, aby mohlo písať listy príbuzným, alebo kamarátom, v prípade potreby si môže kúpiť denník na kľúč. Deti, ktoré chcú, majú pokladničku. Vychovávateľa pred vstupom do izieb detí klopú, pri starších deťoch čakajú aj na povolenie vstúpiť (z dôvodu, ak by sa dieťa napr. prezliekalo).

Okrem priestoru v izbách má dieťa možnosť rozprávať sa v súkromí so svojimi rodičmi (pokiaľ odborný tím neodporučil dohľad počas návštev), má priestor a čas stretávať a rozprávať sa s kamarátmi primerane veku. Dieťa si môže vybrať záujmový krúžok, na ktorý bude chodiť primerane veku a zdravotným schopnostiam. Okrem iného všetci zamestnanci sú povinní chrániť osobné údaje dieťaťa.

Počas hygieny

V samostatnej skupine v Moštenici sú dve kúpeľne. Obe sa dajú zamknúť a rovnako sa dajú zamknúť aj WC. Staršie deti sa počas hygieny v kúpeľni zamykajú, mladšie deti, ktoré sa učia sprchovať, sa sprchujú pod dohľadom vychovávateľa. Deti, ktoré je potrebné ešte

skontrolovať sa nezamknú, kúpeľňu majú zatvorenú a vychovávateľ, ktorý pracuje zatiaľ s inými deťmi, dbá o to, aby nikto iný okrem dieťaťa, ktoré sa sprchuje do kúpeľne nevošiel. Aj v prípade, že niekto chce ísť na WC, použije iné WC v rámci domu a nie to, ktoré je v rámci kúpeľne.

Samostatná skupina Pramienok v Slovenskej Ľupči

Budova je architektonicky rozdelená na dve časti. V jednej časti je prednášková miestnosť, ktorá slúži na porady, vzdelávanie, ale aj na stretávanie detí s biologickými rodičmi. Pri vstupe sú hygienické priestory, umývadlo a dve uzamykateľné WC.

Druhý vstup je do vstupnej haly, kde sú šatníkové skrine, vešiaková stena so zrkadlom a botníky. Na poschodí je dverami oddelená samostatná bytová jednotka, kde sa nachádza samostatná skupina.

Priestorovo má samostatná skupina dve spálne – jednu pre dievčatá, druhú pre chlapcov. Obývačku spojenú s jedálňou a otvorenú kuchyňu. Okrem toho sú tu tri menšie kúpeľne. V jednej je umývadlo, práčka, skrinky a malá vaňa. V druhej umývadlo a WC pre deti a v tretej, WC pre zamestnancov, sprchový kút, umývadlo a sušička bielizne.

Izby detí

Izby detí sú vybavené štandardným nábytkom. Každé dieťa má svoju váľandu, svoj nočný stolík, časť skrine. V izbe je písací stôl, stolička aj komody. Obe izby sú vybavené záclonami, žalúziami a kobercami.

Obývačka

Obývačka je miestnosť, ktorá slúži aj ako jedáleň. Je tu jedálenský stôl so stoličkami. Obývačka je vybavená kobercom, sedacou súpravou, obývačkovou stenou, TV, satelitom, písacím stolíkom s PC a wifi.

Vstup do skupiny a kuchyňa

Kuchyňa je vybavená kuchynskou linkou, chladničkou, všetkými potrebnými kuchynskými spotrebičmi a náradím.

Podmienky zachovania súkromia

V tejto samostatnej skupine majú deti rovnako svoje nočné stolíky, kde si môžu odložiť vlastné veci. Majú svoje časti skrine. Deti si nesmú navzájom nosiť veci, každé dieťa má svoje vlastné veci, rovnako svoj kôš na použitú bielizeň a pod. Listy sa deťom odovzdávajú neotvorené. Podobne, keď deti píšú listy, zalepia si obálku a v závislosti od veku si list samé odnesú na poštu, prípadne požiadajú vychovávateľa, aby im list odoslal.

Počas hygieny sa veľké deti zamykajú, menšie deti nie, ale vychovávateľ dohliada, aby iné dieťa nevošlo do kúpeľne. Rovnako je to pri WC.

Zasiahnúť do súkromia dieťaťa a mladého dospelého je možné len v prípade, že ide o ohrozenie života, zdravia, alebo majetku.

Samostatná skupina pre mladých dospelých, Zvolen

Samostatná skupina pre mladých dospelých sa nachádza v rodinnom dome, ktorého polovicu máme prenajatú. Kapacitne je postačujúca pre 4 mladých dospelých. Priestorovo je členená na prízemie a poschodie. Na prízemí je vstupná hala, chodba, obývačka, izba, kuchyňa so špajzou. Z chodby je vstup do kúpeľne s vaňou a do WC, ktoré je samostatne. Na poschodí sú dve väčšie izby a WC.

Vybavenie izieb

Izby sú vybavené štandardným nábytkom. Sú v nich váľandy s úložným priestorom, skrine, komody, nočné stolíky, písacie stoly a stoličky. Vo vstupnej hale je šatníková skriňa, botník a zrkadlo. Obývačka je vybavená obývacou stenou, TV, sedacou súpravou, konferenčným stolíkom a je v nej ešte jedna posteľ a stolík, ak by bolo potrebné v dome prenocovať. Kuchyňa je veľká, priestranná s linkou v tvare „L“, kuchynským stolom so stoličkami a vstupuje sa z nej do jednej izby a špajze. Vybavená je potrebným kuchynským náradím a spotrebičmi.

Zabezpečenie ochrany súkromia

Mladí dospelí bývajú v samostatnej skupine sami. Pracuje s nimi sociálny pracovník, v prípade potreby psychológ. Svoj život si riadia podľa Dohody so zariadením a podľa stanovených pravidiel, na ktorých sa dohodli so zodpovednými osobami zariadenia. Každá izba je osobitne uzamykateľná a tak si mladý dospelý môže svoju izbu zamknúť, uzamykateľná je aj kúpeľňa a WC. Kľúč od domu majú mladí dospelí, sociálny pracovník a riaditeľka Centra.

Počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov podľa § 4; ak centrum zabezpečuje odborné činnosti podľa § 49 ods. 5 zákona, program centra obsahuje aj informáciu o zabezpečení odborných činností inými odborníkmi

Samostatná skupina Potôčik Moštenica

*Troja vychovávateľa s VŠ vzdelaním II. stupeň v odbore sociálna práca, sociálna pedagogika a vychovávateľstvo a špeciálna pedagogika.
Dvaja vychovávateľa so SŠ vzdelaním špeciálna pedagogika a vychovávateľstvo.*

Samostatná skupina Pramienok Slovenská Lupča

*Štyria vychovávateľa s VŠ vzdelaním II. stupeň v odbore sociálna pedagogika, andragogika, sociálna pedagogika, špeciálna pedagogika.
Jeden vychovávateľ so SŠ vzdelaním v odbore učiteľstvo v MŠ a vychovávateľstvo.*

Odborný tím

<i>Psychológ</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>psychológia jednodborová,</i>
<i>Sociálny pracovník</i>	<i>VŠ I. stupeň</i>	<i>sociálna práca</i>
<i>Špeciálny pedagóg</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	
<i>Špeciálny pedagóg</i>	<i>VŠ II. stupňa</i>	<i>vychovávateľstvo pre emocionálne a sociálne narušených, učiteľstvo, I. stupeň VŠ – psychológia jednodborová</i>

Tím na vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou

Deti ADHD

Odborný tím

<i>Psychológ</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>psychológia jednodborová</i>
<i>Sociálny pracovník</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>sociálna práca</i>
<i>Špeciálny pedagóg</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>špeciálna pedagogika</i>
<i>Sociálny pedagóg</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>sociálna pedagogika</i>

Deti žijúce v NRS

Odborný tím

<i>Psychológ</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>psychológia jednodborová</i>
<i>Sociálny pracovník</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>sociálna práca</i>
<i>Špeciálny pedagóg</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>špeciálna pedagogika</i>
<i>Sociálny pedagóg</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>sociálna pedagogika</i>

Páry v rozvodovom/rozchodovom a porozvodovom/porozchodovom konflikte

Odborný tím

<i>Psychológ</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>psychológia jednodborová</i>
<i>Sociálny pracovník</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>sociálna práca</i>
<i>Psychológ</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>psychológia jednodborová</i>
<i>Andragóg</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>Andragogika</i>
<i>Teológ</i>	<i>VŠ I. a II. stupňa</i>	<i>Teológia</i>
<i>Odborný pracovník</i>	<i>VŠ II. stupeň</i>	<i>mediátorský kurz</i>

Opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra alebo špecializovaným programom centra

Program bude zverejnený na webovej stránke Centra www.potocik.eu, vytlačený bude k dispozícii na každej samostatnej skupine, v kancelárii Centra, kde sa s ním uvedené osoby budú môcť oboznámiť.

Pri prijatí dieťaťa do Centra bude s programom Centra oboznámený rodič dieťaťa, čo písomne potvrdí a aj samotné dieťa primerane veku a mentálnej úrovni. Pri prijímaní dieťaťa do centra oboznámi s Programom Centra rodiča a dieťa sociálna pracovníčka. Klienti ambulantných

a terénnych opatrení budú s programom oboznámení na prvých dvoch stretnutiach, rodičia a plnoleté fyzické osoby to potvrdia aj svojím podpisom.

Opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

Metódy a formy práce v rámci ambulantných a terénnych opatrení

V rámci odborného programu pre deti so syndrómom ADHD budú využívané nasledujúce metódy: (detailne rozpracované v prílohe č. 2)

- zber anamnestických údajov
- diagnostika vzťahov v skupine
- rozhovor
- pozorovanie
- deduktívne metódy
- metóda hodnotenia
- zážitkové metódy
- modelovanie a učenie
- poradenstvo
- prevencia
- skupinová dynamika
- aktívne počúvanie

Metódy a formy práce v rámci odborného programu pre deti z NRS

- diagnostika vzťahov v náhradnej rodine (detailne rozpracované v prílohe č. 1)
- sociálna škála
- zber anamnestických údajov
- metóda casework
- rozhovor
- pozorovanie
- deduktívne metódy
- metóda hodnotenia
- zážitkové metódy
- modelovanie a dramatizácia
- poradenstvo
- prevencia
- skupinová dynamika
- aktívne počúvanie

Metódy a formy práce v rámci odborného programu s rodičmi v konflikte (detailne rozpracované v prílohe č. 3)

- anamnéza
- analýza informácií od klienta

- rozhovor
- pozorovanie
- aktívne počúvanie
- skupinová dynamika
- konsenzus, kompromisné riešenia
- prvky terapeutických metód
- poradenstvo
- mediálne stretnutie

Opis odborných metód pre pobytové opatrenia

Centrum používa pri práci s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, odborné metódy práce v týchto oblastiach:

- **psychologické metódy a postupy**
- **metódy sociálnej práce**
- **špeciálno-pedagogické metódy**

Psychologické metódy a postupy

V Centre budú realizované nasledujúce psychologické metódy a formy práce pri práci s dieťaťom, mladým dospelým, biologickými rodičmi detí a profesionálnymi náhradnými rodičmi a s náhradnými rodičmi.

Vstupná odborná psychologická diagnostika

- sa vykonáva všetkým novým klientom umiestneným do zariadenia, slúži na účely posúdenia vhodnosti prostredia v rámci zariadenia, tzn. či bude umiestnené do samostatnej skupiny, alebo do profesionálnej náhradnej rodiny. Cieľom je zhodnotenie aktuálneho psychického stavu klientov – mentálnych predpokladov, pozornosti, prežívania, vzťahov, osobnostného vývinu, sociálneho a emocionálneho vývinu. Na základe záveru vstupnej odbornej diagnostiky sú vydané odporúčania k tvorbe individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, k zvoleniu adekvátnej odbornej zdravotnej, psychologickkej, špeciálnopedagogickkej, sociálno-pedagogickkej, výchovnej starostlivosti pre dieťa, k zvoleniu vhodného druhu školy pre dieťa.

Opakovaná odborná psychodiagnostika

- sa vykonáva u klientov zariadenia pri zmene ich psychického stavu. Vykonáva sa tiež na žiadosť inej inštitúcie, ktorá je oprávnená psychodiagnostiku žiadať, napr. psychiatra, neurológa, súdu, z ÚPSVaR, zo školy a pri iných opodstatnených dôvodoch.

Individuálna psychologická starostlivosť zahŕňa:

- a) **Krízovú intervenciu** pri umiestnení dieťaťa do zariadenia s cieľom pomôcť mu pri začatí procesu adaptácie na jeho zmenenú životnú situáciu, pomôcť mu so zvládaním reakcie na stratu vzťahov, ktoré mal vytvorené v jeho pôvodnom blízkom ale aj širšom sociálnom

prostredí. Krízová intervencia sa tiež poskytuje klientovi pri náhlych zmenách jeho životných okolností, ktoré sú pre klienta záťažové, stresujúce a ktoré môžu viesť k adaptačným poruchám.

- b) **Zhodnotenie prežívania a správania dieťaťa**, ktorého cieľom je zisťovanie a mapovanie momentálneho psychického stavu klienta. Zhodnotenie je realizované formou cieleného a spontánneho interview s klientom, rozhovoru s odborníkmi, ktorí sa o klienta starajú, rozhovoru s biologickými rodičmi, rodinou klienta, blízkymi klienta, rozhovoru s pedagógmi školy, ktorú klient navštevuje. Ďalšími formami zhodnotenia sú diagnostické metódy ako je pozorovanie klienta, metrické testy, projektívne testy, dotazníky, kresby a iné. Môže ísť o jednorázovú psychologickú aktivitu alebo opakovanú. Na základe jej záverov sa môže klientovi odporučiť niektorá z foriem psychologickéj pomoci ako je napr. poradenstvo, terapia.
- c) **Psychologické poradenstvo dieťaťu** sa poskytuje s cieľom pomôcť klientovi zvládnuť jeho aktuálnu životnú situáciu, riešiť jeho aktuálne problémy vo vzdelávaní, vo vzťahoch s príbuznými, dospelými z jeho sociálneho prostredia, s rovesníkmi. Psychologické poradenstvo sa poskytuje s cieľom eliminovania alebo zmiernenia jeho osobnostných ťažkostí, úzkostného prežívania, behaviorálnych problémov. Psychologické poradenstvo je zamerané na podporu sebareflexie prežívania, správania, životnej situácie klienta, sebauvedomovania si svojho správania a jeho dôsledkov, na rozvoj sociálnych zručností: zvládanie vlastných emócií, impulzov, rozvoj zodpovednosti, sebakontroly, motivácie vo vzťahu k prítomným a budúcim cieľom, na rozvoj komunikačných zručností. Psychologické poradenstvo môže byť zamerané na profesijné poradenstvo. Účelom psychologického poradenstva môže byť individuálna prevencia. Psychologické poradenstvo je poskytované vtedy, keď dochádza k zmene prostredia a k premiestňovaniu klienta, napr. pri umiestňovaní klienta do profesionálnej náhradnej rodiny, do skupiny, premiestňovanie klienta v rámci zariadenia lebo mimo zariadenia. a pod.
- d) **Psychologické poradenstvo špecificky zamerané na prípravu dieťa do náhradného rodinného prostredia** sa vykonáva spôsobom primeraným veku a úrovni kognitívnych schopností klienta.
- e) **Individuálna psychoterapia** je poskytovaná dieťaťu pri jeho závažných emočných, behaviorálnych alebo osobnostných ťažkostiach externým psychoterapeutom. Psychológ nášho zariadenia, ktorý ma absolvovaný psychoterapeutický výcvik môže využívať pri práci s dieťaťom prvky psychoterapie.
- f) **Psychologické poradenstvo vychovávateľom** je zamerané na poskytnutie informácií o klientovi, záverov psychologickéj diagnostiky, na základe ktorých môžu vychovávatelia vypracovať plán výchovnej práce s dieťaťom, porozumieť jeho prežívaniu a správaniu, jeho individuálnym potrebám. Poradenstvo je poskytované s cieľom korigovania alebo modifikovania výchovného prístupu vychovávateľov ku klientovi pri riešení klientových emocionálnych alebo behaviorálnych problémov.
- g) **Psychologické poradenstvo pre profesionálnych náhradných rodičov** je zamerané na poskytnutie informácií o klientovi, o psychologickéj diagnostike, na základe ktorých môžu profesionálni náhradní rodičia vypracovať plán výchovnej práce s dieťaťom, porozumieť jeho prežívaniu a správaniu, jeho individuálnym potrebám. Poradenstvo je poskytované s cieľom korigovania alebo modifikovania výchovného prístupu profesionálnych

náhradných rodičov ku klientovi pri riešení klientových emocionálnych alebo behaviorálnych problémov.

- h) **Psychologické poradenstvo pre biologických rodičov a príbuzných klienta, pre žiadateľov o náhradnú rodinnú starostlivosť počas sprostredkovania - najmä počas interakcií a pre žiadateľov o náhradnú osobnú starostlivosť** je uskutočňované s cieľom poskytnúť podporu a poradenstvo pri problémoch vyvstávajúcich z ich životnej situácie, viesť ich k pochopeniu aktuálneho kognitívneho, emocionálneho, sociálneho vývinu klienta, pomôcť im pri zvolení alebo korekcii výchovných prístupov ku klientovi v závislosti od jeho aktuálneho psychického stavu.

Skupinová psychologická starostlivosť zahŕňa:

- a) Skupinovú starostlivosť o deti mladšieho školského veku s nedostatočne rozvinutými sociálnymi zručnosťami
- b) Skupinovú starostlivosť o deti s poruchami aktivity a pozornosti
- c) Skupinovú starostlivosť o deti teenagerského a adolescentného veku s cieľom rozvíjania ich sociálnych zručností a ich prípravy na osamostatňovanie

Metódy sociálnej práce

Sociálna práca v Centre začína už pred prijatím dieťaťa a to získavaním a zberom dostupných informácií o budúcom klientovi, pričom sú využívané metódy ako rozhovor, štúdium dostupných dokumentov o klientovi a jeho rodine. Informácie získava sociálny pracovník od príslušného úradu práce sociálnych vecí a rodiny, rodiny klienta, ďalších inštitúcií ako sú napr. obec, škola, zdravotnícke zariadenie a pod.

V prípade možnosti sociálny pracovník v spolupráci s UPSVaR a rodinou umiestňovaného dieťaťa pripraví dieťa na umiestnenie do Centra - nadviaže kontakt s dieťaťom, zoznámi sa s ním, od rodiny dieťaťa získa čo najviac informácií o dieťati - jeho zvykoch, dennom režime, záľubách, zdravotnom stave. Poskytne rodine dieťaťa informácie o centre, kontakt na centrum, informácie o možnostiach kontaktov rodiny s dieťaťom a pod. Pri kontaktoch s dieťaťom a jeho rodinou sú využívané najmä metódy ako pozorovanie, rozhovor, informačný rozhovor, anamnestický rozhovor.

Po prijatí dieťaťa a počas celého pobytu dieťaťa v centre, sa pracuje s dieťaťom v rámci IPROD (Individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa). Jeho súčasťou je v prvom rade sociálna diagnostika - tzn. identifikovanie problému, určenie diagnózy a stanovenie možností jeho riešenia a to v úzkej spolupráci s rodinou dieťaťa, UPSVaR, obcou a ďalšími inštitúciami.

V sociálnej diagnostike sa okrem najčastejších metód - rozhovoru, pozorovania, využívajú tiež metódy:

Anamnéza, t.j získavanie informácií z minulosti klienta, ktoré majú významný vplyv na jeho aktuálnu situáciu, vedú k poznaniu jeho osobnosti. Rodinná anamnéza pomáha uceliť informácie o tom, akými krízami rodina prešla, aké vzťahy v rodine dieťaťa boli a sú, informácie o osobnostiach jednotlivých členov rodiny, zvykoch rodiny, tradíciách. Školská anamnéza poskytuje informácie napr. o socializácii dieťaťa, schopnosti dieťaťa rešpektovať autority, prispôbiť sa kolektívu, zvládanie úspechu a neúspechu. Zdravotná anamnéza,

zahŕňa zber informácií o dieťati od prenatálneho obdobia, sleduje jeho zdravotný stav, prekonané choroby, hospitalizácie.

Genogram, ekomapa, čiže mapa rodinných vzťahov, alebo rodokmeň.

Sociálne škály, ktorými získava sociálny pracovník informácie o vzťahovo významných osobách pre dieťa.

Dotazník, získavanie informácií podľa vopred pripravených otázok.

Osobný profil, kde hlavným cieľom je získanie informácií o dieťati a jeho vnímaní samého seba, sebahodnotenia klienta, jeho kladných stránok.

Prípadové konferencie a pracovné stretnutia, stretnutia rodinného kruhu, ktoré sa organizujú po prijatí dieťaťa. Sú to stretnutia zástupcov centra, dieťaťa (primerane podľa veku a rozumových schopností), rodiny dieťaťa, zástupcov UPSVaR, obce a iných osôb, ktoré môžu pomôcť pri riešení situácie dieťaťa a jeho rodiny. Cieľom prípadových konferencií je nájsť čo najrýchlejší spôsob možného návratu dieťaťa domov, výmena relevantných informácií členov multidisciplinárneho tímu a rodiny, definovanie hlavných cieľov sanácie rodiny, spoločné hľadanie najlepších riešení pomoci rodine, definovanie opatrení, ku ktorým sa pristúpi podľa zákona 305/2005 Z.z. v platnom znení, a takisto sa rodine môžu ponúknuť podporné opatrenia podľa zákona 305/2005 Z.z. v platnom znení a príp. aj sociálne služby podľa zákona 448/2008 Z. z. od subjektov, ktoré tieto opatrenia, príp. služby realizujú, prerozdelenie úloh, ktoré sú potrebné pre realizáciu stanovených cieľov medzi zúčastnených odborníkov a rodinu, definovanie spôsobu hodnotenia naplňovania stanovených cieľov.

Pri práci s dieťaťom a jeho rodinou sociálny pracovník plánuje a organizuje kontakt dieťaťa s rodinou a inými blízkymi osobami. V prípade potreby vykonáva pri týchto stretnutiach dohľad a pozorovanie.

Organizuje krátkodobé, víkendové a prázdninové pobyty dieťaťa v rodine a u blízkych osôb, poskytuje pomoc a poradenstvo pri rozvoji a úprave ich vzájomných vzťahov. Sociálny pracovník a odborný tím centra taktiež monitoruje pobyt dieťaťa v biologickej rodine a to osobnou návštevou, telefonickým kontaktom, elektronickými komunikačnými prostriedkami.

V rámci monitoringu v biologickej rodine sa centrum zameriava na sledovanie:

- odstránenia príčin, ktoré viedli k vyňatiu dieťaťa z rodiny,
- úrovne poskytovanej starostlivosti,
- na účelnosť využívania poskytnutého príspevku na stravu,
- na vzťahy v rodine,
- hygienu v domácnosti.

Po ukončení pobytu dieťaťa mimo centra sociálny pracovník v spolupráci s odborným tímom, vychovávateľmi a profesionálnymi náhradnými rodičmi naďalej zhodnocuje vplyv pobytu v biologickej rodine na dieťa a vedie o tom záznamy.

V rámci terénnej sociálnej práce sociálny pracovník vykonáva návštevy v biologickej rodine a u blízkych osôb dieťaťa, sprevádza klienta pri vybavovaní dokladov a iných úradných záležitostí, pri hľadaní práce, vybavovaní ubytovania.

Pravidelne v mesačných intervaloch vykonáva **návštevy v profesionálnych náhradných rodinách s cieľom monitoringu starostlivosti** poskytovanej deťom v profesionálnych náhradných rodinách a monitoringu aktuálneho prežívania a správania sa detí, umiestnených v profesionálnych náhradných rodinách, podpory profesionálneho rodiča, poradenstva.

Spolupracuje tiež so zdravotníckymi zariadeniami a školskými zariadeniami s cieľom monitoringu poskytovanej starostlivosti dieťaťu umiestnenému v profesionálnej náhradnej rodine. Raz za pol roka vykonajú odborní zamestnanci centra osobnú konzultáciu v týchto inštitúciách.

Koordinuje vypracovanie:

- *Plánu vykonávania opatrení pobytovou formou* - vypracúva ho v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodičom dieťaťa, osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné - aj s dieťaťom.
- *Individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa* - pripraví ho v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, vychovávateľmi, profesionálnymi náhradnými rodičmi a odborným tímom centra a ak je to vzhľadom na vek, rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj v spolupráci s dieťaťom.
- *Plánu prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého*, ktorý je súčasťou písomnej dohody centra a mladého dospelého o poskytovaní starostlivosti v centre.

Špeciálno-pedagogické metódy

Špeciálny pedagóg Centra, na základe výsledkov špeciálno-pedagogickej diagnostiky:

- *vypracováva plán práce s určenými deťmi na celý rok*
- *sa spolupodieľa v spolupráci s odborným tímom centra na príprave Individuálneho výchovného plánu dieťaťa*
- *v rámci Individuálneho výchovného plánu dieťaťa pripravuje mesačné aktivity na rozvoj jednotlivých oslabených kognitívnych oblastí u dieťaťa*
- *poskytuje odbornú pomoc deťom pri riešení výchovných a vzdelávacích ťažkostí*
- *pripravené mesačné aktivity realizuje s dieťaťom v priestoroch samostatnej skupiny, v ktorej je dieťa umiestnené, alebo v priestoroch profesionálnej náhradnej rodiny, kde je dieťa umiestnené*
- *na každý mesiac pripravuje aktivity na rozvoj dieťaťa, ktoré sú realizované s profesionálnym náhradným rodičom*
- *na konci každého mesiaca vyhodnotí ním uskutočnené mesačné aktivity s dieťaťom*
- *na konci každého mesiaca zhodnotí mesačné vyhodnotenie aktivít profesionálneho náhradného rodiča s dieťaťom*
- *pri svojej práci s dieťaťom využíva prvky arteterapie a ergoterapie*
- *v spolupráci s odborným tímom centra pripravuje a realizuje mesačné tematické stretnutia pre deti od 12 rokov, na ktoré sú pozývaní odborníci z rôznych oblastí*
- *vedie osobný list každého dieťaťa, u ktorého sa podieľa na rozvoji oslabených kognitívnych zručností*
- *archivuje aktivity na rozvoj kognitívnych schopností v papierovej forme do spisovej dokumentácie každého dieťaťa*
- *uskutočňuje špeciálnopedagogickú diagnostiku a rediagnostiku*
- *poskytuje špeciálnopedagogické poradenstvo a konzultácie vychovávateľom a profesionálnym náhradným rodičom, rodičom a príbuzným detí, pedagógom*
- *ako člen odborného tímu sa zúčastňuje na prípadových konferenciách*

- ako člen odborného tímu spolupracuje so školou, ktorú dieťa navštevuje
- pripravuje 2 týždňový prázdninový pobyt detí z centra v čase letných prázdnin
- zabezpečuje letné tábory mimo centra pre deti zo samostatných skupín

Opis plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách

Výchovná činnosť v samostatných skupinách je organizovaná vždy vzhľadom k veku detí. Vychovávateľia plánujú výchovnú činnosť na mesiac a aktualizujú ju vždy na začiatku týždňa. Výchovná činnosť je vyhodnocovaná mesačne, vždy po skončení mesiaca na každej samostatnej skupine jednotlivo počas porady skupiny, prípadne počas komunitného stretnutia. Vo výchovnej činnosti sa zameriava na rozvíjanie, posilňovanie a upevňovanie zručností v oblasti:

- hygienických návykov
- sebauvedomenia
- sociálnej
- komunikačnej
- pracovnej
- základy stolovania
- výchova k hodnotám
- časový manažment
- finančný manažment

Výchova v samostatnej skupine sa deje jednak prirodzene počas bežného dňa, ale aj cieľovými, systematickými, presne cieľovými aktivitami na rozvíjanie jednotlivých zručností.

Do výchovnej činnosti patria aj relaxačné aktivity, ktoré sú tiež plánované, taktiež rôzne športové a kultúrne podujatia a výlety.

Na vyhodnocovaní výchovnej činnosti sa podieľajú všetci vychovávateľia aj deti.

Rozsah hodín, počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú opatrenia ambulatnou formou

Ambulantné hodiny:

Pondelok od 12,00-17,00 hod.

Streda od 13,00-19,00 hod.

Rozsah hodín vykonávania opatrení je uvedený v Prílohách č. 1, 2 a 3

Opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa je súbor čiastkových plánov vykonávania odborných činností v centre, najmä

- a) plán sociálnej práce,
- b) plán výchovnej práce s dieťaťom,
- c) hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra,
- d) plán práce špeciálneho pedagóga

Plán sociálnej práce

Plán sociálnej práce centrum vypracúva na obdobie jedného roka, priebežne ho aktualizuje a dopĺňa úlohy podľa aktuálnej situácie a potrieb dieťaťa, taktiež po stanovení úloh na prípadových konferenciách, priebežne taktiež vyhodnocuje jednotlivé úlohy. Komplexné vyhodnocovanie a prehodnotenie stanoveného cieľa Plánu sociálnej práce sa vykonáva pravidelne 2x ročne, v polročných intervaloch.

Cieľ plánu sociálnej práce sa stanovuje v spolupráci centra (sociálneho pracovníka, odborného tímu, vychovávateľov, profesionálneho náhradného rodiča a dieťaťa), rodiny dieťaťa a UPSVaR. Pri tvorbe plánu sociálnej práce centrum vychádza z potrieb dieťaťa a jeho rodiny, aktuálnej situácie rodiny, možností úpravy pomerov v rodine dieťaťa.

Plán výchovnej práce

Plán výchovnej práce s dieťaťom tvorí centrum v pravidelných mesačných intervaloch, plán taktiež v pravidelných mesačných intervaloch vyhodnocuje. Na tvorbe a vyhodnocovaní plánu sa podieľa vychovávateľ, profesionálny náhradný rodič, dieťa, odborní zamestnanci a sociálny pracovník. Plán výchovnej práce je zameraný na komplexný rozvoj osobnosti dieťaťa - jeho emocionálnej, sociálnej, kognitívnej stránky, axiologizácie a autoregulácie. Primerane veku je dieťa vedené k zručnostiam a schopnostiam vo všetkých oblastiach.

Každé dieťa v rámci Individuálneho plánu rozvoja osobnosti má svoj Individuálny výchovný plán. Individuálny výchovný plán (IVP) sa tvorí vždy do 5. dňa nasledujúceho mesiaca, rovnako býva aj vyhodnotený. Plán je tvorený v spolupráci s odborným tímom, kde psychologička, špeciálna pedagogička aj sociálni pracovníci poskytujú vychovávateľom podnety na prácu s dieťaťom. Zahŕňa vždy najdôležitejšie potreby dieťaťa, ktoré je potrebné rozvíjať primerane veku, ale systematicky, pravidelne, aby sa dosiahol želaný výsledok.

Na tvorbe IVP dieťaťa sa podieľa aj samotné dieťa, ktoré si samé volí aktivitu, ktorú chce v rámci mesiaca robiť. Rovnako pozná aj aktivity, ktoré bude robiť spolu s vychovávateľmi a členmi odborného tímu a o ktorých vie, že sa realizujú s cieľom pomôcť mu v tom čo potrebuje. Keď si dieťa nevie samé v rámci IVP vybrať vlastnú aktivitu, pomáhajú mu s tým vychovávatelia, ktorí mu dávajú návrhy, podľa toho k čomu dieťa má vzťah, čo ho baví, čomu sa rado venuje.

Individuálny výchovný plán je súčasťou IPROD-u vyhodnocujú ho všetci zamestnanci, ktorí sa na ňom podieľali, vrátane samotného dieťaťa. Vyhodnocovaný je písomne, archivovaný v elektronickej podobe.

Výchovné metódy, ktoré sú používané v centre sa odvíjajú od princípov pedagogiky, prihliadajú na vývinové obdobia jednotlivých detí. Vychovávatelia pôsobia na deti prostredníctvom hry, práce, požiadaviek, záujmových činností. Dôležitá je metódy kladenia požiadaviek, ktorá má zmysel iba v spojitosti s príkladom, deti musia vedieť, čo sa môže a čo nie. Ďalšou metódou je metóda presvedčania, ktorá sa opiera hlavne o logické argumenty. Dôležité je vysvetľovanie a rozhovory, ktoré sa uskutočňujú v ovzduší dôvery. Pri výchove sú

taktiež dôležité rituály, napr. pri stolovaní, pri oslavách, ktoré sú pri výchove v centre taktiež uplatňované. V neposlednej miere učíme deti spolupracovať a kooperovať a vedieme ich k etickým zásadám. Pri výchove sú dôležité pravidlá, ktorých dodržiavanie je úzko spojené s hodnotením, odmenami a sankciami. Vo výchovných aktivitách využívame prvky nonkognitívneho systému rozvoja osobnosti dieťaťa KEMSAK, Bloomovej taxanómie, Kratwohlovej taxanómie v afektívnej oblasti a Daveovej taxanómie v psychomotorickej oblasti, taktiež prvky arteterapie a ergoterapie a prvky Montessori.

Individuálne výchovné plány a ich vyhodnotenia sú archivované elektronicky a jednotlivé aktivity sú archivované v papierovej forme.

Pri výchove najčastejšie využívame motivujúce činitele napr.:

- ocenenie slovné – pochvala
- kladný emočný vzťah
- úsmev
- prejav sympatie
- fyzický kontakt – pohladenie, potľapkanie po ramene,
- materiálna odmena – sladkosť, darček
- peňažná odmena
- odmena návštevou podujatia o ktoré má dieťa záujem, po ktorom túži
- sladkosť
- možnosť pozerať film v neskorších hodinách, primerane veku
- spoločná činnosť s dospelým

O každom dni dieťaťa vedú vychovatelia denný záznam, ktorý je vyhotovený v stanovenej štruktúre: meno dieťaťa, dátum záznamu, mená službukonajúcich vychovávateľov, zdravotný stav dieťaťa aj aktuálny zdravotný problém, kontakt s biologickou rodinou, relaxačná činnosť, pracovná činnosť, meno kto ju kontroloval, vyučovacie výsledky, príprava na vyučovanie, stravovanie, správanie voči deťom, správanie voči dospelým, správanie na ulici, prežívanie, vzťah k predmetom, aktivity a iné. Denný záznam je zasielaný na e-mail na to určený, kde majú k nemu prístup všetci odborní zamestnanci a môžu si v krátkom čase pozrieť, ako sa deti majú, čo by bolo potrebné vychovávateľom pomôcť a spoločne riešiť. Profesionálni náhradní rodičia posielajú týždenné hárky v rovnakej štruktúre na ten istý e-mail.

Opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom – psychologickej

Plán odbornej psychologickej starostlivosti sa tvorí na základe uskutočnenej diagnostiky, pozorovaní prežívania a správania detí, dostupných predchádzajúcich psychologických správ, ďalších odborných správ – od pediatrov, neuroológov, psychiatrov a ďalších odborníkov, na základe informácií od vychovávateľov alebo profesionálnych náhradných rodičov, informácií od pedagógov.

Plán sa tvorí na celý kalendárny rok. Sú v ňom uvedené plánované kontakty s deťmi na jednotlivé mesiace, v prípade zmeny cieľa psychologickej starostlivosti sa plán modifikuje. Každý kontakt je zaznamenaný v psychologickej dokumentácii dieťaťa, vyhodnotenia za jednotlivé mesiace sú uvedené taktiež v psychologickej dokumentácii dieťaťa. Kontakty s deťmi sa realizujú individuálnou alebo skupinovú formou. Súčasťou plánu sú psychologické aktivity s ďalšími osobami, ktorých cieľom je nepriamo zlepšenie situácie dieťaťa ako je napr.

poradenstvo alebo odborná konzultácia vychovávateľom a profesionálnym náhradným rodičom, poradenstvo biologickým rodičom a príbuzným dieťaťa.

Opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom – špeciálnopedagogickej

Plán odbornej špeciálnopedagogickej starostlivosti sa tvorí na základe uskutočnenej psychologickkej a špeciálnopedagogickej diagnostiky, dostupných predchádzajúcich psychologických a špeciálnopedagogických správ, na základe informácií od vychovávateľov alebo profesionálnych náhradných rodičov, informácií od pedagógov.

Plán sa tvorí na celý kalendárny rok. Sú v ňom uvedené plánované kontakty s deťmi na jednotlivé mesiace, v prípade zmeny cieľa špeciálnopedagogickej starostlivosti sa plán modifikuje. Každý kontakt je zaznamenaný v Osobnom liste dieťaťa, v individuálnom výchovnom pláne. Kontakty s deťmi sa realizujú individuálnou formou. Súčasťou plánu sú odborné konzultácie s vychovávateľom a profesionálnym náhradným rodičom, poradenstvo biologickým rodičom a príbuzným dieťaťa, žiadateľom o NRS.

Plán vykonávaní opatrení ambulantnou a terénnou formou bude obsahovať:

Plán vykonávania ambulantného výchovného opatrenia bude totožný s plánom výchovného opatrenia úradu práce (podľa § 30, ods. 12 Vyhlášky č. 103/2018 Z.z.)

Na ostatné opatrenia bude Plán vykonávania opatrení obsahovať: (§ 30, ods. 15 Vyhlášky č. 103/2018 Z.z.)

- *konkrétne odborné metódy v rámci jednotlivých programov sú obsiahnuté v Prílohe č. 1, v Prílohe č. 2 a v Prílohe č. 3*
- *podrobnosti ich vykonávania sú obsiahnuté v Prílohách č. 1, 2 a 3*
- *rozsah vykonávaných metód vyjadrený v osobohodinách je obsiahnutý v Prílohách č. 1, 2 a 3*
- *Osoba zodpovedná za vykonávanie opatrení pre fyzické osoby ambulantnou a terénnou formou je Mgr. Katarína Hrdá*
- *Na vykonávaní opatrení sa bude podieľať 10 zamestnancov*
- *Dôvody ukončenia vykonávania odborných činností:*
 - *agresívne správanie klientov*
 - *užívanie alkoholu a omamných látok*
 - *opakované správanie výrazne narušujúce prácu v skupine*
 - *tolerancia jednej absencie (ktorá bude nahradená individuálnym stretnutím, pri opakovanej absencii ukončenie vykonávania odborných činností)*
- *Spôsob a časový harmonogram priebežného a záverečného hodnotenia vykonávania opatrení v centre je uvedený v prílohách č. 1, 2 a 3*

Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

*Deti svoju **záujmovú činnosť** môžu realizovať jednak v škole - počas krúžkov, ktoré si sami vyberajú, ale aj v rámci voľného času. Najčastejšie si volia aktivity spev, hudba, tanec, kreslenie, tvorivá činnosť, hlavolamy, osem smerovky a pod.*

***Športovú činnosť** deti môžu realizovať na miestnych športoviskách – ihriská, športová hala, taktiež navštevujú fitnesscentrum a plaváreň v blízkom meste; v lete kúpaliská, v zime lyžiarske strediská a klziská. Rovnako si vyberajú aj športové krúžky – volejbalový, futbalový, stolnotenisový, atletiku, gymnastiku a pod.*

***Kultúrna činnosť** je realizovaná prostredníctvom návštev kina, kultúrnych podujatí, divadla, jarmokov.*

*V rámci **rekreačnej činnosti** sú s deťmi realizované výlety do blízkeho ako aj vzdialeného okolia, turistika, návštevy zámkov, ZOO, jaskýň. Deti sa zúčastňujú letných táborov, ktoré sú organizované centrom, ale aj táborov organizovaných cestovnými kancelárkami.*

*Deti sa zúčastňujú **duchovných podujatí**, v blízkosti centra je dostupný katolícky aj evanjelický kostol. Deti sú prirodzeným spôsobom vedené k duchovnému životu. Zúčastňujú sa liturgie cirkvi, podľa toho akého sú vierovyznania, alebo ako si samé zvolia.*

Opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Zdravotná starostlivosť je deťom zabezpečovaná prostredníctvom miestnych pediatrov a na základe ich odporúčaní aj odbornými lekármi. V Centre je deťom poskytovaná len taká zdravotná starostlivosť, ktorú určí lekár a v rozsahu určenom lekárom. Pre samostatnú skupinu v Moštenici aj v Slovenskej Lupči je to pediater v Slovenskej Lupči. Pre deti v profesionálnych náhradných rodinách sú to územní pediatri. Súkromné lekárske služby zabezpečujeme iba výnimočne, v prípade, že nie je v blízkosti špecialista v danej oblasti. Najčastejšie súkromného odborníka zabezpečujeme terapeutickú pomoc pre deti.

Opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa podľa § 55 zákona, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Deti základnú školu navštevujú vždy v najbližšom okolí. V rámci možností a kapacít bežných škôl sú v týchto školách vzdelávané aj deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – formou individuálnej integrácie, vrátane detí s mentálnym postihnutím.

Stredné školy deti navštevujú podľa vlastného výberu, deti ktoré to potrebujú, usmerňuje odborný tím centra. V prípade zvoleného odboru, ktorý je možné študovať len vo vzdialenejších obciach, deti počas školského roka bývajú na internáte. Do centra sa vracajú cez víkendy, voľné dni a prázdniny.

Vysoké školy mladí dospelí navštevujú podľa vlastného výberu, pokiaľ je študijný odbor vo vzdialenejšom meste, bývajú mladí dospelí na internáte. Ak navštevujú vysokú školu v mieste bydliska – bývajú v samostatnej skupine pre mladých dospelých.

Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre vrátane

1. spôsobu, akým dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia pobytovou formou v centre, môže udržiavať kontakt s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah,
2. spôsobu, akým sa dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, môže obrátiť aj bez vedomia centra na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru,
3. podmienok doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu.

Dieťa má právo na všetky skutočnosti, ktoré obsahuje Deklarácia práv dieťaťa, Dohovor o právach dieťaťa a ostatné medzinárodné dohody a pakt. Zvlášť má dieťa právo na telesný a duchovný rast, na dobrú stravu, bývanie a zdravotnícke služby, v prípade, že to potrebuje na špecializovanú starostlivosť, na lásku, bezplatnú školu, dieťa má byť na prvom mieste ako osoba, ktorej je potrebné pomôcť, má právo na ochranu proti krutosti a zneužívaniu, má právo byť vedené k tolerancii a priateľstvu voči všetkým ľuďom a k mieru. Dieťa má právo na kontakt so svojimi príbuznými, vytvárať priateľstvá, má právo na súkromie.

Aj napriek tomu, že dieťa musí tráviť niekedy aj dlhší čas mimo svojej biologickej rodiny, z hľadiska jeho zdravého psychického a fyzického vývinu je preň veľmi dôležité stretávať sa so svojou biologickou rodinou a nestratiť tak kontakt so svojimi koreňmi a svojou identitou.

Kontakt dieťaťa s biologickým rodičom, alebo inými príbuznými, či blízkymi osobami prebieha v našom Centre:

- v miestnosti na to určenej v každej samostatnej skupine
- na neutrálnej pôde, napr. park, cukráreň, kaviareň a pod.
- v biologickej rodine
- telefonicky
- listom
- elektronicky
- u detí nad 15 rokov aj cez ich vlastné mobily

Dieťa v našom Centre, pokiaľ by malo potrebu, bez nášho vedomia sa obrátiť na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru bude mať pre túto potrebu vytvorených viac možností.

Každé dieťa, ktoré vie čítať a písať si prevezme kontaktné údaje na vyhotovenej zalaminovanej kartičke. Okrem toho budú údaje uvedené na nástenke v samostatných skupinách. Nakontaktovať na uvedené inštitúcie sa deti môžu nasledovne:

- *Staršie deti z vlastného mobilu, prostredníctvom internetu*
- *Mladšie deti listom*
- *Pre prokuratúru prostredníctvom schránky*
- *V škole cez internet*
- *Na PC krúžkoch v škole*

Podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu sú v našom Centre zabezpečované nasledovne:

Pošta je deťom doručovaná na adresu Centra – všetkým deťom aj z profesionálnych náhradných rodín. Pošta prichádza do POBoxu, je odovzdávaná do skupín a aj do profesionálnych náhradných rodín a tam je odovzdávaná priamo deťom. Deti, ktoré vedia čítať si listy otvárajú a čítajú samé, deťom, ktoré nevedia čítať prečítajú list dospelý. Ak by listy obsahovali informácie poškodzujúce, alebo ohrozujúce psychický, alebo emočný stav dieťaťa, dieťaťu sa informácia neposkytne, urobí sa o tejto skutočnosti záznam, ktorý sa uloží do spisu dieťaťa.

Prístup na internet a k telefónu majú deti doma, v škole a deti na stredných školách aj vo vlastných mobiloch.

Opis práv dieťaťa a klienta pri vykonávaní opatrení ambulantnou a terénnou formou

- *právo odmietnuť celý program, alebo jeho časti*
- *právo odmietnuť realizovať niektoré aktivity*
- *dieťa má právo konzultovať a rozprávať sa individuálne so zamestnancami centra aj bez prítomnosti rodiča*
- *dieťa má právo na ochranu súkromia a dodržanie mlčanlivosti*
- *vyjadriť primerane svoj názor*

Opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra

Opis povinností dieťaťa a mladého dospelého

- *deti sa pripravujú na vyučovanie, väčšie deti samostatne, menšie deti a deti, ktoré to vzhľadom na svoju mentálnu úroveň potrebujú, spoločne s dospelým*
- *deti si udržiavajú poriadok v školských veciach a v školskej taške*
- *deti si chránia školské pomôcky a vybavenie ktoré poskytuje škola*
- *deti si udržiavajú poriadok vo svojej izbe a to v nočných stolíkoch, vo váľande, v skrini, na poličkách a v písacom stolíku, udržiavajú čistú podlahu*

- *deti si pravidelne upratujú svoje priestory primerane veku a pod dohľadom dospelého*
- *deti si chránia svoje veci, majetok centra a cudzí majetok*
- *deti sú primerane veku vedené k domácim prácam – prestieranie, umývanie a utieranie riadu, triedenie a vynášanie odpadu, k udržiavaniu podlahových krytín, k upratovaniu hygienických zariadení, upratovaniu spoločných priestorov, udržiavaniu poriadku okolo každého domu centra*
- *deti sú primerane veku postupne vedené k praniu svojho šatstva, k vyvešaniu a ožehleniu svojho šatstva a spoločnej bielizne*
- *deti sa primerane veku učia rozlišovať potraviny, pripravovať suroviny na varenie a variť*
- *deti primerane veku robia nákupy*
- *dodržiavajú dohodnuté pravidlá v rámci domu – časové režimy upratovania, využívanie jednotlivých miestností na to, na čo sú určené (jedáleň na jedenie, izby na hranie a spanie, herňa na hranie a pod.), rešpektujú časové rozvrhnutie sledovania TV, používania PC, pravidlo potrebného odpočinku primerane veku.*
- *deti dodržiavajú časové režimy – vychádzky, návraty zo školy a zo záujmových krúžkov, večierky*
- *dodržiavajú pravidlá cestnej premávky primerane veku a bezpečnosti na ceste*
- *voči dospelým majú úctivé a spolupracujúce správanie*
- *mladý dospelý dodržiava všetky podmienky dohody so zariadením a spolupracuje s poverenou osobou*

Opisov povinností rodiča, príbuzných a blízkych osôb

- *uhrádzať výživné na dieťa a pri dobrovoľnom pobyte stanovené úhrady na dieťa*
- *zaujímať sa o dieťa a o nové skutočnosti v živote dieťaťa*
- *kontaktovať dieťa formou listovou, telefonickou, osobnou*
- *informovať Centrum o podstatných zmenách vo svojom živote*
- *aktívne spolupracovať na návrate dieťaťa domov*
- *pohotovo reagovať na potreby dieťaťa a Centra*
- *informovať Centrum o zmene zdravotnej poisťovne dieťaťa*
- *napomáhať emočnej a psychickej stabilite dieťaťa pri umiestnení a počas kontaktov s ním*
- *v prípade, že by bol rodič pod vplyvom návykových látok, prípadne bol agresívny, stretnutie s dieťaťom sa neuskutoční*
- *pocas návštevy rodič hovorí s dieťaťom pravdivo, nespôsobuje dezinformácie*
- *rodič si stretnutie s deťmi dopredu dohodne so sociálnou pracovníčkou minimálne týždeň pred plánovaným stretnutím*
- *rodič pri návšteve detí má prísť zdravotne v poriadku, musí dbať, aby nešíril v prípade, že je chorý, nákazlivé ochorenie*

Opis povinností klientov pri vykonávaní ambulantných a terénnych opatrení

- *v prípade rodičov povinnosť priviesť a odviesť dieťa zo skupiny*
- *v prípade výzvy zamestnancov centra povinnosť rodičov odviesť dieťa zo skupiny*
- *dodržiavať časy príchodov a celkovú časovú štruktúru programu*
- *pri všetkých aktivitách byť v triezvom stave*
- *nepoužívať v komunikácii vulgarizmy a hanlivé výrazy*

- nulová tolerancia fyzickej a verbálnej agresie

Spôsob realizovania návštev

Návštevy rodičov, príbuzných a blízkych osôb sa realizujú, pokiaľ sa nedohodne iný spôsob, na pôde Centra.

Návštevy sú minimálne týždeň vopred dohodnuté telefonicky so sociálnymi pracovníkmi, ktorí kontaktujú jednotlivé samostatné skupiny a jednotlivých profesionálnych náhradných rodičov a dohodnú miesto, dátum a čas návštevy.

V samotnom Centre je na návštevy rodičov v každej skupine vyhradená miestnosť, ktorá je oddelená dverami a poskytuje dostatok súkromia. Deň návštev v Centre je stanovený na sobotu v čase od 15,00 do 17:00 hod. V každom dome Centra je Kniha návštev, kde sa návšteva zapíše. V prípade, že rodičia potrebujú, alebo majú záujem vykonať návštevu v inom čase aj dni, ako je stanovené, je možné si túto návštevu dohodnúť.

V prípade potreby, tzn. keď odporučí odborný tím, vykonávajú sa návštevy pod dohľadom, z týchto návštev sa vyhotovuje záznam.

Taxatívny opis výchovných prostriedkov, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností podľa písm. v), vrátane doby ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s jeho použitím dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, nesúhlasia

V rámci výchovného vedenia detí je nevyhnutné používať výchovné prostriedky, ktoré majú napomáhať k vzájomnej spolupráci, rozvoju ich regulačno - vôľových vlastností a k sociálne žiadúcemu správaniu. Vplyv výchovných prostriedkov má zmysel a účinnosť vtedy, keď dieťa odmeňuje a sankcionuje človek, ktorý ho má naozaj rád. Vtedy majú výchovné prostriedky zmysel a nestráca sa ich účel.

Sankcie

V rámci výchovných prostriedkov, tzn. prostriedkov disciplíny sa z pedagogického hľadiska snažíme používať výchovné prostriedky, ktoré sú v konkrétnom vzťahu k porušeniu, alebo nedodržaniu výchovného pravidla, s ktorými je dieťa oboznámené. Zvlášť dôležité pri sankciách je, aby dieťa porozumelo, že vychovávateľ, alebo iný dospelý ho má stále rád, nejde o to, aby cítilo dlho vinu a trápilo sa, ale aby sa prípadného konania v budúcnosti vyvarovalo. Používame nasledovné výchovné prostriedky:

- obmedzenie pozerania TV – čiastočné (cez bežný týždeň nemôže, ale cez víkend môže), krátkodobé (1 deň, prípadne týždeň)
- obmedzenie prístupu na internet – dočasné (týždeň, do opravenia známky v škole, do zmeny správania), krátkodobé (1 deň, 3 dni)
- obmedzenie samostatných vychádzok v rámci voľného času – dočasné, krátkodobé
- skrátenie času vychádzky v pomere o koľko prišlo dieťa neskôr z predchádzajúcej vychádzky, prípadne sa nevrátilo načas zo školy a „túlalo sa“.
- obmedzenie dopredu naplánovanej akcie, napr. kino, plaváreň, ...
- neposkytnutie nadštandardu – návštevy fit centra, návštevy plavárne, kina, krúžkov

- krátkodobá ignorácia dieťaťa (1 hodinu)
- obmedzenie činnosti (napr. poškodilo hru, roztrhalo niečo, 1-2 dni sa nebude túto hru hrať)
- skrátenie večierky (podľa závažnosti priestupku, max. na 1 týždeň) najviac o hodinu.
- zníženie vreckového a uloženie na vkladnú knižku, alebo na bankový účet, alebo postupné vyplácanie vreckového počas mesiaca, alebo fyzické nevyplatenie vreckového a uloženie na účet
- individuálne pokarhanie
- zrkadlenie správania, aby dieťa nielen počulo, ale aj videlo, kde robí chybu
- kompenzačné činnosti
- zvýšenie dohľadu zamestnanca nad dieťaťom pri nedovolenom opustení centra

Pokiaľ dieťa v samostatnej skupine vyjadruje nespokojnosť s uloženým výchovným prostriedkom od vychovávateľa, môže sa obrátiť o riešenie na hlavnú vychovávateľku v skupine. Pokiaľ uložila sankciu hlavná vychovávateľka, môže sa dieťa obrátiť, ak je nespokojné na riaditeľku Centra. Deti v profesionálnych náhradných rodinách, ak nesúhlasia so sankciou, ktorá im bola od profesionálneho náhradného rodiča uložená, môžu sa obrátiť na sociálnu pracovníčku – koordinátorku profesionálnych náhradných rodičov, ak ani tak nesúhlasia s uloženou sankciou, môžu sa obrátiť na riaditeľku Centra.

Opis výchovných prostriedkov, ktoré je možné uložiť pri vykonávaní ambulantných opatrení

- upozornenie
- napomenutie
- pokarhanie
- vylúčenie z niektorej aktivity
- vylúčenie zo skupiny jednorázové
- vylúčenie zo skupiny celkové pri opakovanom porušení dohodnutých pravidiel
- ukončenie spolupráce pri opakovanom porušovaní pravidiel a nezaujme o spoluprácu

Spôsob poskytovania vreckového podľa § 66 zákona

Deťom je poskytované vreckové od 6. rokov. Deti v mladšom veku si nechávajú vreckové uložené v osobitných obálkach u vychovávateľa a PNR. Keď si chcú niečo kúpiť, pýtajú si zo svojho vreckového časť a prinesú pokladničný blok čo si kúpili.

Staršie deti majú vreckové u seba, z nákupu z vreckového prinesú ukázať pokladničné bloky – ako prevencia kupovania cigariet, alkoholu a iných omamných látok.

Deti sú motivované, aby si z vreckového šetrili. Pokiaľ si deti chcú kúpiť niečo hodnotnejšie, môžu si odložiť vreckové za niekoľko mesiacov a túto vec si kúpiť. Pokiaľ by bolo u dieťaťa podozrenie, že si kupuje z vreckového alkohol, cigarety a iné omamné látky, urobí si nákup z vreckového za prítomnosti vychovávateľa, alebo profesionálneho náhradného rodiča..

V prípade, že si dieťa z vreckového kupuje cigarety, vreckové mu bude vložené na účet. Deťom v samostatných skupinách vyplácajú vreckové vychovávateľa, deťom v profesionálnych náhradných rodinách, profesionálni náhradní rodičia. Deti, ktoré vedia písať si vreckové preberú proti podpisu.

Opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra.

Pri výchovnom pôsobení a pri práci s deťmi môže dôjsť ku krízovým situáciám, ktoré je potrebné z hľadiska ochrany dieťaťa okamžite riešiť.

Za krízové situácie považujeme:

- náhle vážne zhoršenie zdravotného stavu dieťaťa vrátane podozrenia na požitie omamných látok
- úraz dieťaťa vyžadujúci hospitalizáciu
- útek dieťaťa z Centra
- nevrátenie sa v dohodnutom čase z pobytu, ktorý bol so súhlasom
- agresívny útok dieťaťa voči iným deťom alebo voči dospelému
- sebapoškodzujúce správanie dieťaťa
- podozrenie na týranie, alebo sexuálne zneužívanie dieťaťa

Náhle vážne zhoršenie zdravotného stavu dieťaťa

V prípade, že sa u dieťaťa vyskytnú prejavy vážneho zhoršenia zdravotného stavu (napr. vysoké horúčky, strata vedomia, záchvat, správanie, ktoré hovorí o fyziologických zmenách, ktoré nemusí byť vidieť – napr. dieťa sa potáca) je zamestnanec centra povinný v prvom rade zabezpečiť dieťaťu neodkladne zdravotnú pomoc privolaním sanitky, okamžitou návštevou pohotovosti. Následne informuje o tomto stave riaditeľku centra a sociálneho pracovníka. Pri vykonávaní ambulantných a terénnych opatrení, zamestnanec centra rovnako poskytne a zabezpečí neodkladne zdravotnú pomoc dieťaťu a následne o tom informuje rodičov dieťaťa. Pri náhlom zhoršenom stave u dospelého klienta, okrem poskytnutia neodkladnej zdravotnej pomoci, informuje najbližšieho člena rodiny.

Úraz dieťaťa vyžadujúci hospitalizáciu

V prípade, že sa dieťaťu pri výchovnej činnosti, športe, hre, pri pracovných činnostiach stane úraz, zamestnanec centra okamžite zabezpečí dieťaťu prvú pomoc a následne odborné ošetrovanie lekárom. Aj v situáciách, kedy vzniká len podozrenie na možný úraz (napr. pád na ruku, ktorá bolí, opuch na končatine, uštipnutie hmyzom, bolesť hlavy po páde, ktorý nevyzerá nebezpečne, je zamestnanec centra povinný s dieťaťom absolvovať bezodkladne návštevu pohotovosti a zabezpečiť vylúčenie poškodenia zdravia lekárom. O skutočnosti následne informuje riaditeľku centra, v prípade ambulantných opatrení rodiča alebo zákonného zástupcu dieťaťa, pri dospelom klientovi najbližšieho príbuzného. O úraze následne informuje sociálnu pracovníčku, ktorá vedie „Evidenciu drobných pracovných úrazov“. Závažnejšie úrazy hlási technikovi BOZP.

Útek dieťaťa z Centra

V prípade, že sa dieťa nevráti zo školy, alebo inej činnosti v stanovený čas, je zamestnanec Centra povinný overiť si, či sa nezdržalo oprávnene v škole, alebo na inom mieste, prípadne, či nezameškalo spoj. Ak po overení zistí, že nevie kde sa dieťa nachádza, je povinný okamžite hlásiť túto skutočnosť na príslušnom OOPZ, sociálnej pracovníčke a riaditeľke centra.

Sociálna pracovníčka ohlási útek dieťaťa, alebo jeho nedohodnutú neprítomnosť prokuratúre, kurátorke dieťaťa, rodičom dieťaťa a Ústrediu PSVaR.

V prípade vykonávania ambulantných opatrení a úteku dieťaťa z práce na skupine túto skutočnosť ihneď oznámime rodičovi, alebo zákonnému zástupcovi dieťaťa.

Nevrátenie sa v dohodnutom čase z pobytu, ktorý bol so súhlasom

V prípade, že sa dieťa nevráti v stanovenom čase z pobytu, ktorý bol so súhlasom centra, či už v biologickej rodine, alebo u blízkej osoby, prípadne na školskom výlete, kontaktujú vychovávatelia, alebo profesionálni náhradní rodičia najskôr rodičov, blízku osobu, alebo učiteľov, kde si zistia, či neprišlo k objektívnym skutočnostiam nedodržania stanoveného času návratu. Ak zistia, že objektívne skutočnosti nenastali, alebo sa nevieme s príbuznými, alebo učiteľkou skontaktovať, oslovíme najbližšie OOPZ, oznámime pobyt dieťaťa na neznámom mieste na pohotovostné číslo prokuratúry, taktiež kurátorovi dieťaťa a Ústrediu práce sociálnych vecí a rodiny.

Agresívny útok dieťaťa voči iným deťom alebo voči dospelému

Agresivite je dôležité v prvom rade predchádzať. Nie vždy sa to však dá. Pri agresívnom správaní dieťaťa, zvlášť pri fyzickej agresii musí zamestnanec centra vždy v prvom rade dbať na to, aby ochránil dieťa, ktoré sa správa agresívne, ostatné deti a aj sám seba. V prípade agresívneho fyzického útoku, kopania, napadnutia, hádzania predmetmi a vecami je zamestnanec centra povinný ostatné deti vzdialiť od agresívneho dieťaťa a prizvať na pomoc inú dospelú osobu. Je potrebné zachovať pokoj a v prípade že dieťa na podnety od dospelého nereaguje môže ho v záujme ochrany samotného dieťaťa a ostatných detí primerane veku upokojiť. Napr. chytením za ruky, silným objatím, u detí v puberte zamedzením v ďalších útokoch svojím telom. Dospelý nikdy nesmie spustiť z dohľadu agresívne dieťa. V prípade, že agresívne dieťa je nebezpečné, je potrebné zavolať lekársku pohotovosť a políciu. Vždy treba prihliadať na bezpečnosť všetkých detí. V prípade ambulantných opatrení je potrebné postupovať rovnako a okamžite informovať rodiča s povinnosťou odvedenia dieťaťa zo skupiny.

Sebapoškodzujúce správanie dieťaťa

V prípade, že dieťa akýmkoľvek spôsobom seba poškodzuje, musí zamestnanec centra vyvinúť maximálne úsilie mu v tom zabrániť. Prípadne si pozvať na pomoc inú dospelú osobu. Ak zamestnanec Centra zbadá na tele dieťaťa znaky, ktoré môžu znamenať sebapoškodzovanie

napr. rezné rany, vpichy, svojvoľné užitie liekov, užitie návykových látok, pokus o samovraždu, je povinný bezodkladne vyhľadať lekársku pomoc, osloviť policajné zložky a oznámiť uvedené skutočnosti riaditeľke centra, v prípade ambulantných opatrení okamžite upovedomiť rodiča s povinnosťou okamžitého odvedenia dieťaťa zo skupiny. V prípade sebapoškodzovania je ihneď potrebné s dieťaťom absolvovať vyšetrenie u lekára.

Podozrenie na týranie, alebo sexuálne zneužívanie dieťa

Ak ktorýkoľvek zamestnanec centra má podozrenie, že dieťa umiestnené v centre, by mohlo byť psychicky, fyzicky týrané, alebo sexuálne zneužívané, oznámi túto skutočnosť bezodkladne na príslušnom OOPZ a bezodkladne sociálnej pracovníčke. Sociálna pracovníčka oznámi túto skutočnosť riaditeľovi centra, prokuratúre, kurátorke dieťaťa a Ústrediu PSVaR. V prípade podozrenia, sa do ukončenia vyšetrovania orgánov činných v trestných konaniach obmedzí kontakt medzi dieťaťom a podozrivým páchatelom, resp. bude kontakt umožnený len za účasti ďalšieho zamestnanca. V prípade ambulantných opatrení oznámiť skutočnosť na príslušnom OOPZ a orgánu sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately v mieste bydliska dieťaťa.

Príloha č. 1

Odborný program pre deti žijúce v NRS

Deti žijúce v NRS, aj keď často žijú u niektorého z biologických členov širšej rodiny, sa skoro vždy dostávajú po čase k otázke, prečo nemôžu byť a žiť so svojimi rodičmi, čo je príčinou toho, že práve oni musia žiť u niekoho iného. Strata pocitu vlastnej identity, nespracované straty, nespracované odmietnutia vlastnými rodičmi, prípadne zlyhania rodičov spôsobujú emočnú nestabilitu, neprimeraný odpor voči autoritám, zneistenie vlastného pocitu sebahodnoty, zvýšenú ovplyvniteľnosť rovesníkmi s patologickým vývinom. Aj keď cieľom NRS je pomôcť deťom zažiť rodinu, prijatie a vyformovanie sa detí v zrelú dospelú osobnosť, uvedené problémy majú za následok, že tento cieľ častokrát nie je naplnený.

Deti v NRS potrebujú zvlášť v čase prudkých vývinových zmien, teda v čase puberty nájsť podporu, aby týmto zložitým obdobím prešli bez väčších zranení, náhradní rodičia potrebujú, aby bol tlak, ktorý je na nich zo strany náročnosti výchovy v tomto období vyvíjaný, aspoň o niečo menší.

Odborný program v rámci výchovného opatrenia pre deti žijúce v NRS bude prebiehať skupinovo, v 2 moduloch – jarnom a jesennom. Zvlášť skupina pre mladšie deti (7-11 rokov) a staršie deti (12-17 rokov). Počet detí v skupine je maximálne 10, minimálne 5. So skupinou budú pracovať vždy dvaja zamestnanci.

Každý modul bude mať 8 stretnutí. Modul práce skupiny pozostáva z týchto častí: (rozpís hodín na 1 dieťa)

<i>1. Uzatvorenie písomného kontraktu s náhradným rodičom a oboznámenie s programom Centra</i>	<i>2 hodiny</i>
<i>2. Zber anamnestických údajov – od náhradných rodičov, od učiteľov detí</i>	<i>1,5 hodiny</i>
<i>3. Vypracovanie individuálneho plánu klienta</i>	<i>1,5 hodiny</i>
<i>4. Absolvovanie skupinovej práce</i>	<i>16 hodín</i>
<i>5. Priebežné zhodnotenie a konzult. s náhradnými rodičmi</i>	<i>1 hodina</i>
<i>6. Absolvovanie skupinovej práce – 4 stretnutia</i>	<i>16 hodín</i>
<i>7. Vyhodnotenie individuálneho plánu klienta</i>	<i>1 hodina</i>
<i>8. Záverečné hodnotenie, správy a odporúčania</i>	<i>1 hodina</i>
<i>9. Konzultácie s náhradnými rodičmi</i>	<i>1 hodina</i>

Počet hodín na klienta je spolu 41 hodín. Program bude realizovaný skupinovo v počte ako je uvedené vyššie.

Počet zamestnancov, ktorí sa budú podieľať na odbornom programe: vždy dvaja zamestnanci na vyššie uvedeních pozíciách.

Počet osobohodín na priebeh 1 modulu :

Jarný modul – 1. skupina

1. zamestnanec 109,5 osobohodín

2. zamestnanec 109,5 osobohodín

Jarný modul – 2. skupina

1. zamestnanec 109,5 osobohodín

2. zamestnanec 109,5 osobohodín

Jesenný modul – 1. skupina

1. zamestnanec 109,5 osobohodín

2. zamestnanec 109,5 osobohodín

Jesenný modul – 2 skupina

1. zamestnanec 109,5 osobohodín

2. zamestnanec 109,5 osobohodín

Počet hodín na 4 moduly ročne (jesenný a jarný) – 438 osobohodín na 1. zamestnanca
- 438 osobohodín na 2. zamestnanca

Ciele a obsah skupinových stretnutí: (deti vo veku 12-17 rokov)

Práca skupiny nesie v sebe pozitívum hlavne vo využití skupinovej dynamiky pri práci s jednotlivcom, v posilnení, ktorú by skupina voči jednotlivcovi mala produkovať a v zrkadlení, ktoré si nastavujú jednotliví členovia navzájom.

1. Stretnutie (vzor priebehu stretnutí)

Nosná téma: KTO SOM (hodnoty bytia)

Cieľ: rozvíjanie sociálnych zručností, sebapoznávania, sebayjadrenia a vzájomnej spolupráce pri stanovení pravidiel skupiny, cez aktivity pohľad na hodnoty bytia ako sú poctivosť, odvaha, mierumilovnosť, samostatnosť a výkonnosť, sebadisciplína a striedmosť, vernosť a zdržanlivosť

Priebeh:

- Privítanie
- Zoznámenie sa prostredníctvom aktivít na zoznamovanie
- Dohodnutie pravidiel
- Realizácia nosnej témy prostredníctvom aktivít
- Energizer
- Podporná technika k upevneniu nosnej témy
- Reflexia skupinového diania
- Záver – rozlúčenie sa

2. *Stretnutie*

Nosná téma: MOJ ŽIVOTNÝ PRÍBEH A ČO SA VLASTNE STALO

Cieľ: sebaopoznanie, sebavyjadrenie, získanie náhľadu na svoj život, nácvik komunikačných zručností – zdieľanie s inými, ventilácia emócií, pohľad na vlastný život z hľadiska časovej a kvalitatívnej perspektívy.

3. *Stretnutie*

Nosná téma: „IDENTITA, AUTENTICITA A POTREBA PRIJATIA“

Cieľ: rozvíjanie vnímania, internalizácia vlastnej a skupinovej identity, posilňovanie vernosti sebe samému, spoločné hľadanie, čo je to láska, vonkajšia podpora a intervencia pri poznávaní seba

4. *Stretnutie*

Nosná téma: „POTREBA MIESTA A BEZPEČIA“ (hodnoty dávania)

Cieľ: analýza vzťahu k autoritám, spoločné hľadanie a nachádzanie toho, kto nás chráni, kto nás vedie, kto nás miluje, kto nás opustil, kto nás odmeňuje a tresce, ventilácia emočného prežívania, posilňovanie komunikačných zručností

5. *Stretnutie*

Nosná téma: „POTREBA LIMITOV“

Cieľ: analýza problémov v správaní, analýza vlastných potrieb a potrieb skupiny, posilňovanie komunikačných zručností, vonkajšia podpora pri vnímaní a prijatí vlastných limitov, ale aj limitov prostredia.

6. *Stretnutie*

Nosná téma: „PRÁCA S TELOM“ (čas nenapraví všetko)

Cieľ: nácvik zručnosti rozumieť pocitom v svojom tele, pomocou aktivít zameraných na prácu s telom uvoľniť prežívané napätie primeraným spôsobom, nácvik uvoľnenia zablokovanej telesnej energie.

7. *Stretnutie*

Nosná téma: „AKO ZVLÁDNUŤ ZÁŤAŽ“

Cieľ: porozumieť tomu, čo cítim, naučiť sa pocity vyjadrovať primerane, porozumieť tomu, že cítiť je prirodzené, vonkajšia podpora pre zvládnutie negatívnych emócií a záťažových situácií, ponúknuť copingových stratégií na zvládanie záťaže

8. *Stretnutie*

Nosná téma: „KTO SOM A KAM IDEM“

Cieľ: vnímať a pomenovať zmeny, pohľad na minulosť – aký som bol na prvom stretnutí, pohľad na súčasnosť, v čom nastala zmena a plánovanie budúcnosti, čo chcem dosiahnuť v oblasti myslenia, cítenia, konania, v oblasti materiálnej aj nemateriálnej.

Odborný program pre deti vo vek od 7-11 rokov bude mať rovnaký obsah, ale modifikované aktivity primerane veku.

Príloha č. 2

Odborný program pre deti so syndrómom ADHD

Cieľ programu je rozvíjanie sociálnych zručností, ktoré sú u detí so sy ADHD práve kvôli prejavom tejto poruchy ako sú najmä hyperaktivita, psychomotorická instabilita, ľahká odkloniteľnosť pozornosti vonkajšími podnetmi, krátka doba sústredenia, časté a rýchle striedanie aktivity, impulzivita, emocionálna labilita, nižšia frustračná tolerancia, väčšinou nedostatočné. V dôsledku toho sa zhoršujú prejavy v správaní detí so syndrómom ADHD, ktoré sa postupne stáva menej sociálne žiadúce. Deti majú tiež problémy so zaradením sa medzi rovesníkov, sú neúspešné vo vytváraní vzťahov, hľadajú potom rôzne sociálne skupiny, kde by mohli byť prijímané, často sa ale dokážu zaradiť len do skupín detí s problémovým správaním, ktoré môže až prechádzať do správania vybočujúceho mimo sociálnych noriem.

Odborný program v rámci výchovného opatrenia pre deti so syndrómom ADHD bude prebiehať skupinovo, v 2 moduloch – jarnom a jesennom. Zvlášť sa bude uskutočňovať skupina pre mladšie deti (7-11 rokov) a staršie deti (12-16 rokov). Počet detí v skupine je maximálne 10, minimálne 5. So skupinou budú pracovať vždy dvaja zamestnanci.

*Každý modul bude mať 8 stretnutí. Modul práce skupiny pozostáva z týchto častí:
(rozpis hodín na klienta)*

<i>1. Uzatvorenie písomného kontraktu s rodičom a oboznámenie s programom Centra</i>	<i>2 hodiny</i>
<i>2. Zber anamnestických údajov – od rodičov, od učiteľov detí</i>	<i>1,5 hodiny</i>
<i>3. Vypracovanie individuálneho plánu klienta</i>	<i>1,5 hodiny</i>
<i>4. Absolvovanie skupinovej práce – 4 stretnutia</i>	<i>16 hodín</i>
<i>5. Konzultácie s rodičmi po absolvovaní polovice programu</i>	<i>1 hodina</i>
<i>6. Absolvovanie skupinovej práce – 4 stretnutia</i>	<i>16 hodín</i>
<i>7. Vyhodnotenie individuálneho plánu klienta</i>	<i>1 hodina</i>
<i>8. Záverečné správy a odporúčania</i>	<i>1 hodina</i>
<i>9. Konzultácie s rodičmi</i>	<i>1 hodina</i>
Počet hodín na jedného klienta :	41 hodín

Počet zamestnancov, ktorí sa budú podieľať na výchovnom programe : vždy dve osoby.

Počet osobohodín na priebeh 1 modulu :

Jarný modul – 1. skupina

1. zamestnanec 109,5 osobohodín

2. zamestnanec 109,5 osobohodín

Jarný modul – 2. skupina

1. zamestnanec 109,5 osobohodín

2. zamestnanec 109,5 osobohodín

Jesenný modul – 1. skupina

1. zamestnanec 109,5 osobohodín

2. zamestnanec 109,5 osobohodín

Jesenný modul – 2 skupina

1. zamestnanec 109,5 osobohodín

2. zamestnanec 109,5 osobohodín

Počet hodín na 4 moduly ročne (jesenný a jarný) – 438 osobohodín na 1. zamestnanca
- 438 osobohodín na 2. zamestnanca

Ciele a obsah skupinových stretnutí: (deti vo veku 7-9 rokov, deti vo veku 12-17 rokov)

Ciele a obsah skupinových stretnutí v oboch vekových kategóriách je totožný, líšia sa vo voľbe rozohrievacích, uvoľňovacích, nosných a podporných aktivít. Aktivity sa volia adekvátne k veku. V popise jednotlivých stretnutí sú uvádzané návrhy aktivít, ktoré môžu byť použité. Zamestnanci si môžu zvoliť aj iné aktivity v súlade so stanoveným cieľom jednotlivých stretnutí.

1. Stretnutie KTO SOM

Cieľom stretnutia je vysvetlenie zamestnancov dôvodu spoločného stretávania a navodenia pozitívnej atmosféry v skupine a motivovanie detí ku aktívnemu správaniu sa počas absolvovania celého programu. Druhým cieľom je rozvíjanie sebapoznávania, sebavyjadrenia a vzájomnej spolupráce a rešpektovania sa pri stanovení pravidiel skupiny.

Priebeh:

1. Privítanie

Zamestnanci privítajú všetkých členov skupiny. Krátko uvedú, že sa: „Stretávame preto, aby sme sa mohli rozprávať spoločne o témach, s ktorými sa vy ako deti resp. teenegeri /mladí ľudia/ každodenne stretávate, ktoré sú pre vás dôležité a s ktorými máte možno niekedy problémy. Niektoré vaše problémy by mohli súvisieť s tým, že nie vždy sa dlho sústredíte, často vám pozornosť odbehne inde, nedokážete obsedieť, veľa sa hýbete, možno ľahšie vybuchnete, niekedy nevnímate, čo vám druhí hovoria, niekedy najprv niečo urobíte a potom vám až dôjde, že ste to nemali.... Tomu sa hovorí porucha aktivity a pozornosti alebo hyperaktivita /sy ADHD/. Tento čas, ktorý spoločne strávime, veríme, že bude pre nás všetkých príjemný, zábavný a že sa aj niečo nové naučíme o sebe a o tých okolo nás, o tom ako sa môžeme rôzne správať, aj lepšie, ako sa niektorým problémom môžeme vyhnúť. Takže dnes máme prvé stretnutie z ôsmich.

2. Zoznámenie

Zamestnanci a deti sa predstavia. Na zoznámenie sa môžu použiť aktivity na zoznámenie ako napr.: Zoznámenie sa prostredníctvom povedania svojho mena a zopakovanie mien predchádzajúcich členov skupiny; Zoznámenie sa prostredníctvom povedania svojho

mena a povedania prívlastku ku nemu začínajúceho sa písmenom ako začína meno; Zahájenie v kruhu.

Aby sa mená ľahšie zapamätali, môžu si deti na konci tejto časti mená napísať a nalepiť menovky.

Pomôcky: samolepky a fixky na menovky

3. Rozohrievacia aktivita

Lopta; Rozplietanie klobka z rúk; Molekuly

4. Dohoda o pravidlách.

Aby skupina mohla spoločne pracovať, aby sa jednotliví členovia cítili príjemne a čo najviac bezpečne, je potrebné, aby sa dohodli spoločné pravidlá, ktoré budú rešpektované ako deťmi tak zamestnancami. Zamestnanci si môžu zvoliť ako sa na pravidlách dohodnú. Môže to byť spoločnou diskusiou s deťmi, kedy vzájomne budú deti navrhovať rôzne pravidlá, o ktorých sa bude diskutovať. S pravidlom sa musí stotožniť každý člen skupiny. Jednotlivé prijaté pravidlá sa píše na papier pripnutý na flipcharte. Druhým spôsobom je ich vytvorenie prostredníctvom aktivít ako je napr. aktivita Pravidlá prežitia na pustom ostrove.

Na konci tejto časti stretnutia zamestnanec ukáže žetóny a povie, že na konci každého stretnutia každý, kto dodrží pravidlá, môže vhoďiť žetón do nádoby /dopredu si zamestnanec pripraví nádobu a žetóny/. Ak skupina dosiahne určitý počet žetónov, tak na záverečnom stretnutí bude odmena - dostanú pohostenie /chlebičky a šľahačkový pohár, pizza.../. Ak je účastníkov napr. 10, maximálny počet žetónov je 80, minimum môže byť napr. 63.

5. Nosná téma: Kto som

Cieľom je podporiť sebapoznanie, sebavyjadrenie a komunikáciu detí.

Je realizovaná prostredníctvom nosných aktivít ako je napr. aktivita Interview.

6. Uvolňovacia aktivita

Kráľ nie je doma

7. Podporná aktivita

Touto aktivitou sa nadväzuje na predchádzajúcu nosnú aktivitu. Deti si môžu uvedomiť, že napr. okrem svojej individuálnosti, môžu mať niečo spoločné s ostatnými v skupine. Jednou z podporných aktivít je napr. aktivita Čo máme spoločné; Spojovník.

8. Reflexia skupinového diania a správania jednotlivých členov skupiny

Zamestnanci môžu zhrnúť, čo sa počas stretnutia dialo, čo deti, zistili, čo sa naučili.... S deťmi sa rozprávajú o tom ako sa cítili počas aktivít, čo sa im páčilo, čo bolo náročné... Cieľom je povzbudzovať deti k tomu, aby sa učili o svojich skúsenostiach a pocitoch priamo rozprávať.

Každé dieťa je vyzvané, aby sebareflektovalo, ako sa mu darilo dodržať dohodnuté pravidlá. V prípade, že sa mu darilo, vhoďí žetón do určenej nádoby. Zamestnanci sú vnímaví, a aj pri negatívnom správaní nejakého dieťaťa, poskytnú mu pozitívnu spätnú väzbu na nejaký pozitívny prejav v správaní, na nejaké konanie a vyjadria nádej, že nabudúce to bude lepšie a bude môcť si dať žetón. Druhá možnosť je, že zamestnanec vhadzuje žetóny do určenej nádoby a on zhodnotí dieťa.

Zamestnanci môžu dať deťom oceniť aktívny prístup detí, ich odvahu sa zapojiť, prekonať sa...

9. Záver – rozlúčenie

2. Stretnutie **AKÝ SOM/AKÁ SOM**

Cieľom stretnutia je porozumenie tomu, že je zaujímavé a dôležité zistiť, aké dieťa je, ako sa bude správať, aké sú jeho dobré a menej pozitívne vlastnosti. Deti sú vedené k pochopeniu toho, že ak sa niekto nepozná, môže robiť stále dookola tú istú chybu a ani nevie, že ju robí. Keď sa pozná, môže sa zlepšovať. Zároveň sa počas stretnutia u detí rozvíja schopnosť sebaujadrnenia a dochádza ku korektívneho zážitku, deti zažívajú pocit, že sú vnímané, že im niekto venuje pozornosť, niekto ich počúva, keď rozprávajú.

Priebeh:

1. Privítanie

Zamestnanci privítajú všetkých členov skupiny. Zopakujú sa mená jednotlivých členov. Zopakujú sa dohodnuté pravidlá – každý člen skupiny môže povedať jedno, alebo sa zapájajú spontánne deti pri menovaní pravidiel, na koniec sa môže otočiť papier na flipcharte, kde sú pravidlá napísané a doplniť z nich tie, ktoré nezazneli.

2. Čo je nové

Na úvod každého stretnutia sa zamestnanci pýtajú detí, čo zažili za posledný týždeň. Niečo nezvyčajné, veselé, smutné, doma, vonku či v škole. Dá sa priestor každému. Pritom sa sleduje, aby sa deti neprekrikovali a neskákali si do reči. Zapájajú sa aj zamestnanci. Krátko sa zrekapituluje minulé stretnutie, čo sa na ňom dialo, akej téme bola venovaná pozornosť.

3. Rozohrievacia aktivita

Vietor fúka pre toho

4. Nosná téma: Aký som/aká som

Nosná téma odráža stanovený cieľ stretnutia. Je realizovaná prostredníctvom nosných aktivít ako je napr. technika Erb, Tričko.

5. Uvoľňovacia aktivita

Šalát

6. Podporná aktivita

Touto aktivitou sa nadväzuje na nosnú tému. Deti si môžu uviesť svoje dobré vlastnosti a čo spoločné môžu mať s ostatnými v skupine.

Štyri dobré vlastnosti

7. Reflexia skupinového diania a správania jednotlivých členov skupiny

8. Záver - rozlúčenie

3. Stretnutie **JA A SKUPINA I. časť**

Cieľom je získanie skúsenosti so sebou samým - byť v skupine. Dieťa zažíva ako sa vie dohodnúť v skupine, čo mu prináša skúsenosť s vlastnou dominanciou a submisivitou, skúsenosť s tým do akej miery sa chce podieľať na spoločnom rozhodovaní, skúsenosť ako nesie fakt, keď nie je „po mojom“. Cieľom je aj rozvíjanie komunikácie a uvedomenie si vlastných priorit.

Priebeh:

1. Privítanie

Zamestnanci privítajú všetkých členov skupiny. Zopakujú sa dohodnuté pravidlá.

2. Čo je nové

Na úvod každého stretnutia sa zamestnanci pýtajú detí, čo zažili za posledný týždeň. Niečo nezvyčajné, veselé, smutné, doma, vonku či v škole. Dá sa priestor každému. Pritom sa sleduje, aby sa deti neprekrikovali a neskákali si do reči. Zapájajú sa aj zamestnanci. Krátko sa zrekapituluje aj minulé stretnutie, čo sa na ňom dialo, akej téme bola venovaná pozornosť.

3. *Rozohrievacia aktivita*

Po mojej pravici

4. *Nosná téma: Ja a skupina I. časť*

Nosná téma je realizovaná prostredníctvom nosných aktivít - Vyber srdce; Daruj peniaze

5. *Uvolňovacia aktivita*

Wuš; Veci na kopu

6. *Podporná aktivita*

Touto aktivitou sa nadväzuje na nosnú tému. Prostredníctvom nej sa u detí rozvíja uvedomenie spolupráce a dohodnutia sa medzi nimi.

Pierko

7. *Reflexia skupinového diania a správania jednotlivých členov skupiny*

8. *Záver - rozlúčenie*

4. Stretnutie JA A SKUPINA II. časť

Cieľom je rozvíjanie sebapoznania detí v rámci ich začlenenia a fungovania v sociálnych skupinách a zažitie povzbudenia. Počas stretnutia dochádza aj k posilneniu skupinovej kohézie a interakcie členov skupiny.

Priebeh:

1. *Privítanie*

Zamestnanci privítajú všetkých členov skupiny. Zopakujú sa dohodnuté pravidlá.

2. *Čo je nové*

Na úvod každého stretnutia sa zamestnanci pýtajú detí, čo zažili za posledný týždeň. Niečo nezvyčajné, veselé, smutné, doma, vonku či v škole. Dá sa priestor každému. Pritom sa sleduje, aby sa deti neprekrikovali a neskákali si do reči. Zapájajú sa aj zamestnanci. Krátko sa zrekapituluje aj minulé stretnutie, čo sa na ňom dialo, akej téme bola venovaná pozornosť.

3. *Rozohrievacia aktivita*

Sultán; Zástup podľa dátumu narodenia

4. *Nosná téma: Ja a skupina II. časť*

Nosná téma je realizovaná prostredníctvom rôznych variant nosnej aktivity – Moje nebo

5. *Uvolňovacia aktivita*

Čiapka, šál, rukavice

6. *Podporná aktivita*

Touto technikou sa nadväzuje na nosnú tému. Prostredníctvom nej sa u detí rozvíja uvedomenie si seba, druhých a skupiny.

Ostrov

7. *Reflexia skupinového diania a správania jednotlivých členov skupiny*

8. *Záver - rozlúčenie*

5. Stretnutie JA A EMÓCIE I. časť

Cieľom stretnutia je rozvíjanie porozumenia emóciám a to identifikovaním vlastných emócií, emócií iných a rozvíjanie spôsobov ich vyjadrovania.

Priebeh:

1. *Privítanie*

Zamestnanci privítajú všetkých členov skupiny.

2. *Čo je nové*

Na úvod každého stretnutia sa zamestnanci pýtajú detí, čo zažili za posledný týždeň. Niečo nezvyčajné, veselé, smutné, doma, vonku či v škole. Dá sa priestor každému. Pritom sa sleduje, aby sa deti neprekrikovali a neskákali si do reči. Zapájajú sa aj zamestnanci.

Krátko sa zrekapituluje aj minulé stretnutie, čo sa na ňom dialo, čomu bola venovaná pozornosť.

3. *Rozohrievacia aktivita*

Molekuly; Kruhový rozhovor

4. *Nosná téma: Ja a emócie I. časť*

Téma sa môže uviesť zamestnancami diskusiou o tom, čo sú to pocity, aké rôzne pocity máme, že sú prirodzenou súčasťou nášho života, poukázaním na to ako nám je ľahšie a máme menej problémov, ak vieme rozpoznať vlastné pocity, vieme ich pomenovať, vyjadriť ale taktiež ak vieme rozpoznať, čo cítia ľudia okolo nás.

Nosná téma je realizovaná prostredníctvom nosných aktivít ako je napr.: Posúdenie svojho emočného profilu; Koláč emócií, Modelovanie emócií; Pomenuj ten pocit; Vnímanie pocitov, Súpis pocitov

5. *Uvoľňovacia aktivita*

Hore-dole

6. *Podporná aktivita.*

Touto aktivitou sa nadväzuje na nosnú tému. Prehľbuje schopnosť sebareflexie emócií.

Nahnevaný orangutan; Farby; Mám rád, nemám rád, páči sa mi na tebe

7. *Reflexia skupinového diania a správania jednotlivých členov skupiny*

8. *Záver – rozlúčenie*

6. stretnutie JA A EMÓCIE II. časť

Cieľom stretnutia je sebaopoznanie a rozvíjanie zručností efektívnejšieho zvládania vlastných emócií.

Priebeh:

1. *Privítanie*

Zamestnanci privítajú všetkých členov skupiny.

2. *Čo je nové*

Na úvod každého stretnutia sa zamestnanci pýtajú detí, čo zažili za posledný týždeň. Niečo nezvyčajné, veselé, smutné, doma, vonku či v škole. Dá sa priestor každému. Pritom sa sleduje, aby sa deti neprekrikovali a neskákali si do reči. Zapájajú sa aj zamestnanci.

Krátko sa zrekapituluje aj minulé stretnutie, čo sa na ňom dialo, akej téme bola venovaná pozornosť.

3. *Rozohrievacia aktivita*

Klbko

4. *Nosná téma: Ja a emócie II. časť*

Téma sa môže uviesť zamestnancami nadväzovaním na predchádzajúce stretnutie o tom ako je prirodzené prežívať emócie. Problémy nastávajú vtedy, keď sú ťažšie zvládnuteľné alebo sa dokonca vymknú spod kontroly. Tieto problémy môžu následne značne ovplyvniť život.

Nosná téma je realizovaná prostredníctvom nosných aktivít ako je napr.: Spontánne výbuchy – hnev; To ma našťve; Budovanie návykov – kontrola impulzov; Trápenie z obáv; Bezmocnosť - zlyhanie; Ako povedať, keď ma ten druhý hnevá; Spokojný – vynervovaný

5. *Uvoľňovacia aktivita*

Predved' slovo

6. *Podporná aktivita*

Touto aktivitou sa nadväzuje na nosnú tému. Prehlbuje schopnosť sebapoznania, porozumenia priebehu emócií a ich adekvátnejšieho zvládania.

Nakresliť zlosť, Návčik relaxácii

7. *Reflexia skupinového diania a správania jednotlivých členov skupiny*

8. *Záver - rozlúčenie*

7. stretnutie: **JA A MOJE SPRÁVANIE**

Cieľom stretnutia je podporovanie reálnejšieho sebanáhľadu detí na svoje správanie, identifikovania problémov v ňom a motivovanie detí ku korekcii svojho správania. Deti sú vedené k osvojovaniu zručnosti riešenia problémov.

Priebeh:

1. *Privítanie*

Zamestnanci privítajú všetkých členov skupiny.

2. *Čo je nové*

Na úvod každého stretnutia sa zamestnanci pýtajú detí, čo zažili za posledný týždeň. Niečo nezvyčajné, veselé, smutné, doma, vonku či v škole. Dá sa priestor každému. Pritom sa sleduje, aby sa deti neprekrikovali a neskákali si do reči. Zapájajú sa aj zamestnancii. Krátko sa zrekapituluje aj minulé stretnutie, čo sa na ňom dialo, čomu bola venovaná pozornosť.

3. *Rozohrievacia aktivita*

Korunová štafeta, Bingo

4. *Nosná téma: Ja a moje správanie*

Nosná téma je realizovaná prostredníctvom nosných techník ako je napr. Semafor, Nauč sa zastaviť a porozmýšľaj; Urči rôzne riešenia- „Alebo metóda“; Mysli na dôsledky; Posúdenie svojho správania.

5. *Uvoľňovacia aktivita*

Špagát, Balóny

6. *Podporná aktivita*

Touto technikou sa nadväzuje na nosnú aktivitu. Prehlbuje schopnosť sebapoznania, sebavyjadrenia a riešenia problémov.

Návčik odmietnutia nevhodnej aktivity; Jankov deň

7. *Reflexia skupinového diania a správania jednotlivých členov skupiny*

8. *Záver – rozlúčenie*

8. stretnutie: **KTO SOM**

Cieľom strebnutia je rozvoj sebapoznania, zamyslenie sa nad jednotlivými oblasťami osobnosti, podpora sebaúcty a sebadôvery, podpora orientácie na pozitíva v živote. Zároveň dochádza k ukončeniu programu a deti opäť môžu zažívať korektívny zážitok – môžu prijať pozitívnu spätnú väzbu od členov skupiny ako aj zamestnancov za svoje absolvovanie programu, zapájanie sa do aktivít a ocenenie seba samého ako osobnosti.

Priebeh:

1. *Privítanie*

Zamestnanci privítajú všetkých členov skupiny.

2. *Čo je nové*

Na úvod každého stretnutia sa zamestnanci pýtajú detí, čo zažili za posledný týždeň. Niečo nezvyčajné, veselé, smutné, doma, vonku či v škole. Dá sa priestor každému. Pritom sa sleduje, aby sa deti neprekrikovali a neskákali si do reči. Zapájajú sa aj zamestnanci.

Krátko sa zrekapituluje aj minulé stretnutie, čo sa na ňom dialo, akej téme bola venovaná pozornosť.

3. *Rozohrievacia aktivita*

Lovci ľudí; Zberači

4. *Nosná téma: Kto som a kam idem*

Nosná téma reflektuje stanovený cieľ stretnutia. Je realizovaná prostredníctvom nosných aktivít ako je napr. Slniečková; Moja osobnosť; Strom sebaúcty, Máš dost sebadôvery; Myslíš pozitívne?, V čom som dobrý, výnimočný?

5. *Uvoľňovacia aktivita*

Telefón; Pochod s toaletným papierom

6. *Reflexia skupinového diania a správania jednotlivých členov skupiny. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o posledné stretnutie, dôraz je kladený na udelenie pozitívnej spätnej väzby, ocenenia za celú skupinovú činnosť každému dieťaťu v skupine. Deti sú vedené k tomu, aby sa navzájom podporili a povzbudili, ocenili niečo konkrétne na tom druhom – vlastnosť, činnosť, prejav a podobne. Táto časť reflexie predstavuje podpornú aktivitu, čiže nadväzuje na nosnú tému a poskytuje dieťaťu aj korektívny zážitok. Zamestnanci tiež poskytnú pozitívnu spätnú väzbu jednotlivým deťom, doplnia výroky detí. Na záver tejto časti je každé dieťa vyzvané, aby povedalo jednu pozitívnu vec o skupine.*

7. *Odmena - pohostenie*

8. *Záver - rozlúčenie*

Príloha č. 3

Odborný program s rodičmi v rozvodovom/rozchodovom a porozvodovom/porozchodovom konflikte

Konflikty v rodine, ktoré vznikajú pri rozvode/rozchode ovplyvňujú nie len dospelých, ale najmä deti. Najmä v prípade, že si rodičia svoje konflikty a vzájomnú antipatiu, riešia prostredníctvom detí.

Odborný program je zameraný na zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi rodičmi v rozvodovom a porozvodovom konflikte (a tiež rozchodovom a porozchodovom období). Cieľom odborného programu je zmiernenie negatívnych dôsledkov rozvodu / rozchodu rodičov na dieťa a zachovanie vzťahov dieťaťa s obidvomi rodičmi.

Odborný program pre rodičov v konflikte prebieha skupinovo, pre páry - osobitne pre mužov a pre ženy. Realizuje sa v jarnom (marec, apríl, máj, jún) a jesennom (október, november, december, január) cykle a stretnutia prebiehajú každých 14 dní.

Počet klientov pre jednu skupinu – maximálne 7 mužov a 7 žien – minimálne 4 muži a 4 ženy vždy páry.

Počet zamestnancov, ktorí sa budú podieľať na odbornom programe : vždy dve osoby na jednu skupinu. Mediačné stretnutia vedie odborný pracovník s ukončeným mediačným výcvikom.

Priebeh a organizácia:

Prípravná fáza

Prvé stretnutie s klientom v Centre (prebieha individuálne podľa časového harmonogramu):

- 1. klient je oboznámený s programom Centra pre deti a rodiny Potôčik*
- 2. klient a Centrum uzatvoria Dohodu o poskytovaní odborného programu*
- 3. klient dá súhlas so spracovaním osobných údajov a vedením spisovej dokumentácie*
- 4. klient je oboznámený s termínmi skupinových stretnutí, kontaktmi na Centrum*
- 5. klient vyplní úvodný formulár - osobná anamnéza, kontakty, rodinná anamnéza*

Realizačná fáza

1. Skupinové stretnutia prebiehajú vo frekvencii 1 stretnutie za 14 dní. Jedno stretnutie trvá 1,5 hodiny, účasť klienta sa zaznamenáva na prezenčnej listine. Skupinový program je vedený vždy dvomi zamestnancami - podľa zamerania a témy jednotlivých skupinových stretnutí.

Skupinové stretnutia sú primárne zamerané na témy, ktoré si volia účastníci sami a skupina funguje ako podporná skupina so zameraním na konflikt medzi rodičom, ktorý má zverené dieťa a rodičom, ktorý sa s ním stretáva. Dvaja zamestnanci v rámci skupiny pracujú ako moderátori a facilitátori.

2. *Mediačné stretnutie za účasti oboch rodičov s cieľom priebežného hodnotenia spolupráce a prípadná dohoda rodičov o ďalšom postupe vo vzťahu k dieťaťu. Mediačné stretnutie trvá 1,5 hod.*

3. *Individuálne konzultácie - každý klient má v priebehu cyklu možnosť dohodnúť si so zamestnancom individuálne konzultácie - maximálny počet individuálnych konzultácií na klienta sú 3 individuálne konzultácie, v trvaní 1 hod na jednu individuálnu konzultáciu.*

Záverečná fáza

Záverečné spoločné stretnutie oboch rodičov so zamestnancami a odborným zamestnancom s ukončeným mediačným výcvikom - (individuálne páry, podľa časového harmonogramu): zhodnotenie spolupráce klienta s Centrom, vzájomnej spolupráce a komunikácie rodičov v konflikte, zmiernenia konfliktu. Zhodnotenie aktuálnej situácie dieťaťa. Prítomnosť klienta na poslednom spoločnom sedení je nutná.

Centrum vypracúva záverečnú správu pre orgán SPODaSK aj s ďalšími odporúčaniami, s ktorou je klient oboznámený.

Z každého stretnutia sa vypracúva písomný záznam, ktorý je vedený v spisovej dokumentácii.

Každý modul bude mať 16 stretnutí (8 stretnutí- muži; 8 stretnutí - ženy)

Modul práce skupiny pozostáva z týchto častí:

1. *Uzatvorenie písomného kontraktu s klientom, oboznámenie s programom Centra, zber anamnestických údajov, vyhodnotenie a založenie spisovej dokumentácie klienta*
4 hodiny
2. *Absolvovanie skupinovej práce s klientami* 44 hodín
3. *Individuálne konzultácie s klientom* 6 hodín
4. *Mediačné stretnutie* 11 hodiny
5. *Záverečné stretnutie, záverečná správa a odporúčania* 5,5 hodiny

Počet hodín na jedného klienta: 70,5 hodín

Počet zamestnancov, ktorí sa budú podieľať na sociálnom programe : vždy dve osoby; pri mediačných stretnutiach a počas záverečného stretnutia tím dopĺňa odborný pracovník s ukončeným mediačným výcvikom.

Počet osobohodín na priebeh 1 modulu :

Jarný modul – 2 skupiny

1. zamestnanec 259,5 osobohodín

2. zamestnanec	259,5 osobohodín
Odborný pracovník s mediálním výcvikem	84 osobohodín
<i>Jesenný modul – 2 skupiny</i>	
1. zamestnanec	259,5 osobohodín
2. zamestnanec	259,5 osobohodín
Odborný pracovník s mediálním výcvikem	84 osobohodín
Počet hodin na 2 moduly ročne (jesenný a jarný) –	519 osobohodín na 1. zamestnanca
	- 519 osobohodín na 2. zamestnanca
	- 168 osobohodín na odborného zamestnanca

Programy vychádzajú z nasledovných zdrojov:

Bellhouse, Bob a kol.: Zvládanie komplikovaných emócií. Program pre zvýšenie emočnej inteligencie a odolnosti pre mladých ľudí od 12 do 17 rokov.

Dobeš Marek a kol.: Akí sme? Program na rozvoj sociálnych kompetencií žiakov

Gavendová Nora: Korekčný program pro děti s ADHD

Stallar Paul, preložila a doplnila Piačková Kata: Správne myslieť znamená dobre sa cítiť

Rosemarie Portmann: 100 Her pro rozvoj sebedůvěry a sociálních kompetencí

R. Hoffmann, U. Gudat: Bioenergetická cvičení

Linda a Richard Eyrovi: Jak naučit děti hodnotám

Soňa Hermochová: 2. Hry pre život (sociálne psychologické hry pro děti a mládež).

Jan Svoboda: Agrese a agresivita

Jan Svoboda, Leona Jochmannová: Psychicky zranené dieťa a možnosti intervencie

Dvojdňová stáž v Krízovom stredisku J.J. Pestalozziho v Chrudimi, ktoré poskytuje službu pre rodičov v konflikte.